

DOMOVINA

in KMETSKI LIST

Verwaltung und Schriftleitung Uprava in uredništvo: Puceljjeva 5 —
Tel. 31-22—31-26 — Erscheint wöchentlich — Izhaja vsak teden

Festbezugspreis jährlich — Naročnina letno Lit 24 — Einzelverkaufspreis
— Posamezna številka Cent. 80.

PREGLED VOJNIH DOGODKOV

Na vzhodni fronti so nemške čete dosegle velik obrambni uspeh med Pripjetom in Berezino. S svojo stanovitnostjo in podprte z vojnimi letalskimi oddelki so od 16. januarja do 10. februarja preprečile neprestane sovražnikove poskuse prodora. Odbile so 30 ruskih strelskih divizij in številne oklopljene oddelke. Prizadele so sovražniku hude izgube ljudi in materiala. Na ostalih oddelkih vzhodne fronte se nadaljujejo srčiti obrambni boj. Pod Leningradom je bilo mesto Luga po uničenju vseh vojaško važnih naprav izpraznjeno in so se nemške čete umaknile na nove postojanke. Tam gori je tudi narasla silovitost bojov na področju Narve.

Pri Nettunu pod Rimom so se že pred dobrimi tremi tedni izkrcali Angleži z namenom, da bi zavzeli Rim ter za hrbtom napadli nemško vojsko v južni Italiji. Tako so hoteli uničiti nemško silo na italijanskih tleh. Računi so jim bili temeljito prekržani. Angleži sicer neprestano napadajo z morja, na kopnem in iz zraka, uničili so okoliške kraje, niso pa mogli streti napadalnega duha nemških čet, ki so se strnile v močan obroč okoli izkrcanih čet. Vsa svetovna javnost z napeto pozornostjo zasleduje boje pri Nettunu.

O stanju na bojiščih nam je podalo nemško vojno poročilo od preteklega torka, 15. t. m., naslednje pregledno sliko.

Na vzhodnem bojišču so naše hrabre čete tudi včeraj odbile na področju južnovzhodno od Krivega Roga, zapadno od Cerkasov, vzhodno od Žaskova, pri Vitebsku, med Ilmenskim in Čudskim jezerom ter pri Narvi v težkih bojih močne sovjetske napade. Lastni napadi so dovedli v več odsekih do uničenja močnih sovražnikovih bojnih skupin.

Zapadno od Narve je bila razbita sovražnikova izkrcevalna operacija z velikimi izgubami naprotnika. Dve topničarki, več enojambornic in izkrcevalnih vozil je bilo pri tem potopjenih.

Na Arktiku so nemške brze bojne jate nadaljevale napade proti prevoznemu prometu na murmanskem železnici in težko poškodovale 3 vlake.

V obrambnih bojih ob spodnjem Dnjepru se je posebno odlikovala pomorjansko-meklenburška 258. pehotna divizija s podrejenimi četami pod poveljstvom generalnega majorja Bleyerja.

Od 8. do 14. februarja je bilo na vzhodnem bojišču uničenih pri 27 lastnih izgubah 206 sovražnikovih letal.

V Italiji tudi včeraj ni prišlo razen obojestranskega delovanja izvidniških in udarnih čet do nobenih bistvenih bojov. Daljnostrelne baterije so z opazovanim učinkom bombardirale ladijske cilje v nettunski luki in prisilile dva rušilca, da sta odplula. Na nekem letališču pri Nettunu so izbruhnili zbog učinkovitega ognja našega topništva požari v skladiščih municije in pogonskega goriva.

Letalstvo je napadlo z oddelki bojnih letal luko Anziju, zažgalo več oskrbovalnih skladišč in onesposobilo pri Aprilji sovražnikove baterije.

Pri Cassinu sovražnik zaradi svojih velikih izgub v prejšnjih dneh včeraj ni več napadal.

V jutranjih urah 15. februarja so napadla sovražnikova bojna letala zgodovinsko opatijo Caszino, dasi ni bilo v samostanu in njegovi bližini okolišč nobenega nemškega vojaka. V napravah svetovno znanega samostana je nastala velika škoda.

Nad italijanskim področjem je bilo včeraj sestreljenih 17 sovražnikovih letal.

Nemški brzi čolni so izvedli v pretekli noči načrtno akcijo brez izgub ob angleški obali in sicer navzle sovražnikov in napadom rušilcev. Istočasno so nemške predstražne sile napadle pred holandsko luko Ymuiden angleške brze čolne, potopile v ostrem spopadu tri in prisilile ostale da so se umaknili. Brzi čolni, ki so se vračali nazaj, so napadli ta okrnjen sovražnikov oddelek, uničili dva nadaljnja čolna in poškodovali več

Za obnovo naše domovine

Ko pride pomlad, hrepeni vsakdo po domači zemlji. Tako tudi begunci, ki so po lanskem zlomu badoglijske vojske zbežali pred komunističnim besom iz Bele Krajine, Dolenjskega in Notranjskega v Ljubljano. Ta jim je izkazala gostoljubje, kolikor je pač v naglici zmogla, lahko pa bi storila še več, če bi pomagale vse premožne družine in vsaj za kratke mesece omejile zadovoljno življenje, v katerem se vedno živijo. Naš preprosti kmečki človek je skromen in se z vsem zadovolji. Kako hvaležni so zlasti za zdravstveno pomoč in za različne tečaje, katerih so deležni v Ljubljani! Nedavno so bili vsi begunci pregledani ne glede na starost in spol. Kdor je imel kakšno telesno hibo ali zastarelo bolezen, je moral v bolnišnico, zdravi najlažji možiki pa so se priglasili k domobrancem. Kmečke žene in dekleta, so se priglasile v trimesečni kmečko-gospodinski tečaj, da se čim bolj izobrazijo za svoje bodoče gospodinsko delo. Tečaj se je pričel pretekli ponedeljek dopoldne in bo gotovo rodil najlepše uspehe.

Tako torej bivanje beguncev z dežele v Ljubljani rodi tudi marsikatero korist. Vse, kar bodo v Ljubljani pridobili, bodo s pridom porabili pri obnovi slovenske domovine. Prišel je namreč čas, ko se mora obnova naših krajev pričeti na vsej fronti. Nemške in domobranske čete zaporedoma zasedajo in očiščajo večje kraje na Dolenjskem in na Notranjskem. Kjerkoli se nastani domobranska posadka, tja se potem vračajo begunci iz Ljubljane, ki jih po navadi jemljejo avtomobilske kolone s seboj. Marsikdo najde doma žalostno zapuščeno. Toda tudi razvaline lastnega doma so vsakomur drage. Saj se vsak slovenski človek zaveda, da bodo na ruševinah nastali novi domovi in da bodo v dohodni bodočnosti obnovljene vse slovenske domačije. Vojna je Slovencem zaskala globoke rane, ki jih bo treba temeljito ozdra-

viti. Velikih nalog se bo treba lotiti na široki narodni podlagi. Naše bridko preizkušene kmečke družine morajo dobiti lepo urejene hiše in gospodarska poslopja. Prenoviti bo treba živinorejo, rastlinstvo, sadjarstvo in vinogradništvo, pogoliti bo treba slovensko zadružništvo. S splošno obnovo bo treba poskrbeti za čim večjo prosveto med našim kmečkim prebivalstvom. Tako velikega načrta seveda ne zmorejo posamezni kmetje, za to je potrebna najširša organizacija, slovenski narod celoti.

V Ljubljani se pri posebnem uradu za obnovo naše domovine izdelujejo načrti v gornjem smislu. Obnova slovenske domovine se pričinja in bo v dohodni bodočnosti izvedena tako na široko, da bomo Slovenci lahko res ponosni na svojo zemljo, še vse premalo se zavedamo, kako lepa je in kako dragocena. Z obnovo naše domovine in s popolnim prerodom slovenskega naroda nam je zagotovljena lepa bodočnost. Uvrstili smo se v družno kulturnih evropskih narodov in omo po zmagi dočeli velikih sadov, ki jih bo priporil vodilni evropski narod za ceno svojih težkih žrtev. Dalekovidna nemška politika želi v vojni in miru pristojevnega sodelovanja svobodnih narodov nove Evrope. Nastaja evropska vzajemnost narodov, ki bodo složno sodelovali in se vzajemno trudili za kulturo in za trajni napredek. Nemčija, ki je sama vedno hrepnela po svobodi, ne mara suženjstva, ki ponižuje, marveč hoče gojiti enakovrednost narodov v Evropi. Le tako strnjena Evropa bo najmočnejši jez proti navali boljševizma in proti večnim spletkam anglosaškega židovstva. Velike žrtve doprinaša Nemčija za zmago in rešitev Evrope. Tudi naše žrtve v razmerju z malostevilnostjo našega naroda niso majhne. Prav zato pa jih zna Nemčija vpoštevati in nam zagotavlja naklonjenost v sedanji vojni kakor za bodoči mir.

Bodimo vestni v protiletalski zaščiti!

Nikdar se lahkomišelnost ali površnost tako ne maščuje kakor v vojnem času. Posebno velja to za protiletalsko zaščito. Pametni ljudje resno jemljejo navodila, ki jih objavljajo oblasti za varstvo prebivalstva. A kakor se najdejo ljudje, ki so celó preveč boječi ter se ustrašijo že samega alarma, tako se na drugi strani najde še mnogo več ljudi, ki so lahkomišelnosti in pravijo: »Saj se ne bo nič zgodilo!« Take ljudi naj opozorimo na pametno in resno besedo nekega nemškega dostojanstvenika, ki je nedavno izjavil: »Smešno je, če kdo misli, da se postavi kot junak, ako ob letalskem alarmu mirno stopa po ulici ali pa sploh neče v zaklonišče. V svoj odgovornosti za vse prebivalstvo zahtevam, da vsakdo upošteva predpise. Pravi junak se pokaže tedaj, kadar ne reče v resnici nastopi in ko je treba pomagati pri reševanju!«

Te besede veljajo v polni meri tudi za Ljubljano. Kadar je letalski alarm, h'je ljudje domov, vmes pa še vidiš kakega domišljavca, ki bi se rad pokazal »junaka« po nepotrebnem. Tudi v zaklo-

nišče marsikdo noče. Kajpada, v zakloniščih ni udobnosti, toda bolje je biti stokrat brez potrebe v zavetju, kakor da človeka zaloti letalski napad zven zaklonišča. Vprašajte samo Novomeščane, ki so doživeli letalske napade, pa vam bodo povedali, kako urno boste poiskali zaklonišče, če boste kdaj deležni letalskega napada. Naši dnevniki so zadnje čase ponovno objavili podrobne predpise o protiletalski zaščiti. Gotovo ste jih prebrali. Mi vam k temu samo priporočamo, da jih v popolni meri upoštevate.

Od prilike do prilike tudi beremo v naših dnevnikih imena tistih, ki so bili kaznovani zaradi pomanjkjive zatemnitve. Kdor ne zatemnjuje, kakor je predpisano, kliče nesrečo nad Ljubljano. Najmanjši trak luči je lahko ponoči za vodnika sovražnim letalom. Ali menite, da imajo zamorski pa avstralski, indijski in novozelandski piloti posebne karte, na katerih je Ljubljana označena, da bi je ne bombardirali? Pomanjkjiva zatemnitev pomaga letalcem opravljati morilski posel — zato storimo vse, da bo Ljubljana in vsa Ljubljanska pokrajina zatemnjena, kakor je treba!

drugih. Nasprotnik je utrpel velike krvave izgube. Naši čolni so se z malenkostno škodo polnoštevilni vrnili na svoja oporišča.

Zadnji čas se trudi Moskva, da bi spravila male zaveznike Nemčije na kolena. Pretekli četrtek se je začel v ruskem tisku in radiu z vsemi sredstvi sovjetske propagande pravi velenarad na Finsko. Začeli so z grožnjami in očitki, češ: »Ura uničenja Fincev je blizu!« Bolševikom je prišlo na pomoč še ameriška plutokracija. Čeprav Zedinjene države Severne Amerike niso v vojni s Finsko,

zahtevajo od nje, da bi prisiljeno sklenila mir s Rusijo. Istočasno nadaljujejo bolševiki in plutokrat svoj pritisk na Rumunijo, Madžarsko in Bolgarijo. Cesar ne morejo doseči z orožjem, si obetajo od groženj in spletk.

Z Balkana poročajo, da je imela Titova vojska v zadnjih tednih izredno hude izgube. Bilo je samo v januarju okrog 9000 mrtvih in 10 000 ranjenih. Ojačen boji nemških čet prizadevajo komunistom in Balkanu stalno hude izgube v moštvu in orožju.

Kjer koli nastopijo proti Titu, se vselej skuša hitro umakniti. Kljub goratim krajem so pa nemške čete marsikje hitreje in neki nemški poročevalci pravijo: »Brezobzirno se vodi borba proti balkanskim komunistom dalje, od udarca do udarca, dokler ne bodo naposled popolnoma poraženi.«

DOMAČE NOVICE

* Slovenski Rdeči križ v Ljubljani je prejel od pristojnih oblasti obvestilo, da morajo svoji onih bivših internirancev in konfinirancev, ki so bili iz italijanskih taborišč poslani na delo v Nemčijo, prositi, da se jim dovoli povratek v domovino. Vendar morajo svoji navesti natančni naslov bivšega interniranca ter izkazati, da ima v Ljubljanski pokrajini zagotovljeno zaposlitev. Podrobnejša pojasnila dobe zanimanci pri poizvedovalnem oddelku Slovenskega križa na Marijinem trgu 5, v Ljubljani.

* V Tolminu na Goriskem je padel prejšnjo nedeljo dne 6. t. m. mladi inženjer kemije Mirko Simčič. Slovesen pogreb je bil nato v četrtek v Trstu. Na zadnji poti so ga spremili domobranci, svojci, prijatelji in številni znanci. Simčičeva smrt je vzbudila mnogo ogorčenja zaradi komunističnega pobijanja primorskih Slovencev. Ob grobu sta se poslovlila poveljnik Slovenskih narodnih straž na Primorskem in dr. Ludvik Leskovar iz Ljubljane v imenu prijateljev. Na krsto so bili položeni krasni venči, med njimi dva od zastopnikov nemških oblasti.

* V paparnici v Vevčah so praznovali dva pomembna jubileja dela. Mojster papirne dvorane Jost Kropič je obhajal 50 letnico neprekinjenega službovanja v papirnici, uradnik papirnega oddelka Edmund Delorenzo pa 40 letnico. Oba sta bila dostojno počaščena in nagrajena. Tudi mi obema topla čestitamo.

* Smrt slovečnega planinskega pisatelja. V Trstu je v visoki starosti 86 let umrl znani alpinist in planinski pisatelj dr. Julij Kugy. Pokopali so ga prejšnji ponedeljek ob veliki udeležbi. Bil je med Slovenci dobro znan, saj je svoja najlepša pisateljska dela posvetil Julijskim Alpam in njihovim lepotam. Najboljša dela so prevedena tudi v slovenščino.

* Odbor za dolenjske, notranjske in belokranjske begunce je objavil poziv Ljubljancem, kjer naproša vse, ki lahko oddajo kakšno stanovanje, ali bi se usmili zlasti begunskih družin z otroki. Samo v Šolah na Ledini in na učiteljski je namenjnih čez tisoč moških, a vendar se ni potreba docela ustrezno. Zato je ljubljanska javnost novno naprošana, naj ustreže, kolikor le more. Zarjokod bi se še dobila kaka soba s posteljo, če se domači odrekli dosežani udobnosti vsaj za en mesec. Begunci ne bodo nikomur v nadlego, kakor to, da bodo pod istim krovom. Hvaležni bodo sedaj in v bodoče. Ponudbe sporočite Kmečki garni v Ljubljani, Kolodvorska ulica 22, telefon 45-97.

* V Grosuplje se vrača življenje v stare tire. Prišla je domobranska posadka, številni delavci obnavljajo železniško progo proti Čušperku. Promet z Ljubljano se že dolgo nemoteno vrši. Še dan prihaja mnogo ljudi po opravkih v Ljubljano. Tudi blagovni železniški promet je že uren in prihaja v Ljubljano zlasti mnogo lesa. Tudi mošta redno deluje. Nedavno so bili ustoličeni novi župani petih občin. Organizacija Preveda že nekaj časa deluje. Begunci, ki so začasno pribežali v Grosuplje, se bodo v kratkem lahko vrnili spet na domove. V zadnjem času je bilo izkopanih več mrličev, komunističnih žrtev. Iz gozda prihaja vedno več prisilnih mobilizirancev.

* Nagradenci mesta Ljubljane. Kljub vojni je izdajanje slovenskih knjig prav častno, zato je mestna občina ljubljanska tudi letošnje obletnico smrti našega največjega pesnika Prešerna počastila 8. t. m. z razdelitvijo književniških nagrad mesta Ljubljane. Nagrade so prejeli, vsi v enaki višini: Jože Dular za roman »Krk umira«, Janez Jelen za povest »Bobri«, Ivan Matičič za povest »Petrinka«, ki jo je izdala Vodnikova družba, Zorko Simčič za povest »Prebujenje« in Severin Šali za zbirko pesmi »Srečavanja s smrtjo«. Finžgarjevo nagrado za letošnje leto je prejel Stanko Cajnar za roman »Noetova barka«. Razpisana je nova Finžgarjeva literarna nagrada za leto 1943. v znesku 6000 lir.

* Ustoličenje županov na Reki in na Sušaku. Na Reki je bil te dni ustoličen novi župan prof. Gino Sirola, ki je že kot občinski komisar pokazal, da je vreden takega zaupanja. Na Sušaku pa je bil dan prej slovesno ustoličen domačin Mirko Kolacio.

* V Kranjski gori je umrl v 86. letu starosti Jože Vertelj. Podkorenóm pa je umrla kmetica Marija Koširjeva, ki bi v septembru dopolnila 90. let. Živela tri dni delj, bi obhajala s svojim vedno krepkim mozem, diamantno poroko.

Kmečka organizacija za Ljubljansko pokrajino

Da bi kmetje Ljubljanske pokrajine imeli svoje zastopstvo, je der Oberste Komissar izdal odredbo, ki pravi:

Obnova kmetijstva v Ljubljanski pokrajini zahteva združitev v kmetijstvu zaposlenih ljudi in ustanovitve organizacije, ki bo temelj za delo kmečkega prebivalstva.

Za Ljubljansko pokrajino se ustanovi kmečko zastopstvo, in sicer za pospeševanje poljedelskega in gozdnega gospodarstva ter za strokovno, socialno, moralno in kulturno vzgojo kmečkega prebivalstva.

Kmečko zastopstvo se deli v pokrajinsko kmečko zastopstvo, v okrajna kmečka zastopstva in v občinska kmečka zastopstva.

Na čelu pokrajinskega kmečkega zastopstva je pokrajinski kmečki zastopnik, na čelu okrajnega kmečkega zastopstva je okrajni kmečki zastopnik, na čelu občinskega kmečkega zastopstva je občinski kmečki zastopnik.

Vsak kmečki zastopnik ima tri namestnike. Prvi skrbi za pospeševanje poljedelskega in gozdnega gospodarstva, drugi za pospeševanje poljedelske stanovske zavesti, tretji pa za oskrbo z živili.

Borba proti komunizmu se nadaljuje

Ljubljanski višješolci vseh moških srednjih šol so preteklo nedeljo napolnili frančiškansko dvorano, da dajo duška proti komunizmu. Zastor je bil okrašen z grbom, s slovensko trobojnico in z geslom: »Nova doba nam bo dala, reda, miru, pravičnosti in bratske ljubezni!« Balkon je bil okrašen še z drugimi gesli, kakor: »Nova mladina bo dobila novo bodočnost!« Govorniki so naglašali, da je treba počistiti zadnje ostanke komunizma z naših šol. Tak je ideal novega dijaka: boriti se mora proti komunizmu ter mora za ceno vsake žrtve spoštovati in ohranjati red v družbi. Zato mora spoštovati oblastveno avtoriteto, edino poročstvo reda in miru. Mladina bo ustvarila novo bodočnost v novi Evropi. Z velikimi ovacijami je bilo izraženo zaupanje mladega rodu prezidentu Rupniku.

Nedavno je prišla v Ljubljano skupina kmečkih fantov iz Suhe Krajine, ki so povedali: Po bado-glijevski izdaji smo fantje iz Zagradca in okolice ostali doma na straži pred komunisti. Izkopali smo podzemeljsko jamo in se tam zaprli. Votlina je bila velika 2 m² in visoka poldrugi meter. Skoz majhno odprtino smo opazovali kretanje komunistov. Prve dni smo bili stalno v votlini. Ko pa so se komunisti pomaknili drugam, smo se kretali bolj varno. V tej votlini smo prebili tri tedne. Naposled pa so komunisti izvahali to skrivališče, obkolili so gozd in sredi januarja ujeli

Vsak kmečki zastopnik ima ob strani sosvet. V tem so njegov namestnik, zastopnika kmečkih delavcev in kmečke mladine in zastopnika kmečkega ženstva. V sosvetu pokrajinskega kmečkega zastopnika pa so še okrajni kmečki zastopnik, v sosvetu okrajnega zastopnika pa so občinski kmečki zastopniki.

Pokrajinskega kmečkega zastopnika in okrajne kmečke zastopnike imenuje šef pokrajinske uprave, občinske kmečke zastopnike pa imenuje pokrajinski kmečki zastopnik.

Člane sosveta pri pokrajinskem kmečkem zastopniku imenuje šef pokrajinske uprave, člane sosveta okrajnih kmečkih zastopnikov imenuje pokrajinski kmečki zastopnik, člane občinskih kmečkih sosvetov pa imenuje okrajni kmečki zastopnik.

Pri izvajanju kmečkemu zastopstvu pristojnih nalog pomagajo kmetijska zbornica, organizacija kmečkega združništva in Prev. d.

Šef pokrajinske uprave v Ljubljani je pooblaščen kmečkemu zastopstvu priključiti obstoječe poljedelske in gozdarske organizacije ali pa te razpustiti ter v ta namen izdati zakonita določila.

Šef pokrajinske uprave bo izdal potrebne predpise za izvedbo te odredbe.

dva fanta ter ju s kolom pobili. Na domu so našli še tretjega fanta in ga ustrelili. Takrat so komunisti izdali geslo: »Smrt skrivačem!« Nabili so plakate po vaseh in pozivali ljudi, naj izdajo skrivališča. Nato so fantje iz skrivališč v Suhi Krajini odrinili proti Ljubljani, da se priključijo k domobrancem.

Protikomunistična zborovanja v Ljubljani se vrstijo po vseh večjih obratih in po stanovskih organizacijah. Vsa predavanja so dobro obiskana in zaradi zanimivosti vzbujajo splošno zanimanje. Posebno značilna je bila nedavno takšna prireditev v tovarni Saturnus v Mostah, kjer je bilo svojčas več sto delavcev in je imel komunizem čvrsto postojanko. Zdaj je število delavstva zaradi skrčenega obratovanja znatno nižje, toda nazorji so se popolnoma spremenili. Zaviadala je zmernost in treznost.

Prihodnjo nedeljo bo Ljubljana imela novo veliko manifestacijo. Glavni odbor delavske protikomunistične akcije sklicuje za 20. t. m. ob pol 10. dopoldne veliko javno delavsko-nameštensko protikomunistično zborovanje v veliki dvorani Delavske zbornice. Narodna in stanovska dolžnost vsakega delavca in nameštence je ne glede na to, ali je zaposlen v javni ali zasebni službi, da se tega zborovanja udeleži in s tem izpriča svojo narodno in stanovsko zrelost.

* S Črnega vrha nad Jesenicami poročajo, da je patrolja sredi januarja zasačila Marijo Koprivčovo s Smolnika, ko je tihotapila v bližini Zaloga v stometrskem pasu. Ker na poziv ni obstala, jo je kroglja smrtno zadela.

* Kot žrtev zasede, ki so mu jo pripravili tolovaji iz gozda, je padel pri Trbovljah Janez Boršek. Nad 23 let je bil rudniški nadzornik, zadnji čas pa vodja napadalnega oddelka brambovcv, kateremu se je v Trbovljah med prvimi pridružil. Pokojnik je bil počaščen z velikim pogrebom.

* Smrtna nesreča. V duševni zmedenosti je zašel v Gradaščico, kjer je utonil, posestnik Luka Hudnik iz Sušice pri Dobrovi, oče štirih neprekrbljenih otrok. Truplo so kmalu našli in ga pokopali na Dobrovi.

* Ljubljanski pridobitniki za Zimsko pomoč. »Trgovski list« je objavil, da se je doslej nabralo pri združenjih, ki so vključena v Pokrajinski zvezi delodajalcev, okrog 5 in pol milijona lir za Zimsko pomoč. Od tega je Združenje denarnih in zavarovalnih zavodov prispevalo 919.220 lir, druga združenja pa svoje zbirke še nadaljujejo.

* Na grobovih ni dovoljeno prižigati luči (sveče ali oljarice) med časom zatemnitve. Luči se morajo ugasniti, čim nastopi čas zatemnitve. Prepoved prižiganja in gorenja luči velja za vsa pokopališča na področju mesta Ljubljane. Vsak prestop se najstrože kaznuje. Razume se, da je treba prepoved upoštevati tudi na deželi.

* Izreden orjak med drevesi je bil takolimenovani Marmontov brest, ki je stal v botaničnem vrtu v Ljubljani. Visok je bil 35 m, v premeru pa debel skoraj 2 m. Nedavno so ga morali podreti in ga sedaj žagajo na drobno. Sodijo, da bo vrzel lepe tisočake, ker je brestov les posebno dober za furnir, pa tudi za kurjavo. Ob izanski cesti raste še nekaj velikih dreves, ki so bila v

botaničnem vrtu presajena pred več kakor sto leti, ko je bil prvi ravnatelj tega vrta slovenski botanik Hladnik.

* Potrošnja vina v Ljubljani se je lanske leto močno dvignila nasproti letu 1942 in tudi nasproti ostalim letom. Sploh je v zadnjih desetih letih bil lani dosežen rekord. Zatrošarinjeno in popito je bilo lani 4.735.601 liter navadnega vina v sodih. Lani so cene zelo narasle in dosegle celo do 30 lir. So pa Ljubljanci popili tudi precej vina v steklenicah, likerjev in ruma ter raznega žganja. Tudi piva je šlo za poldrugi milijon. Račun pravi, da je Ljubljana izdala lani okoli 120.500.000 lir za alkoholne pijače.

* Omejitev potrošnje električne energije. Po novih določilih smemo v Ljubljani porabiti 90 odstotkov potrošnje v primeri z istim mesecem lanskega leta. Prepovedano je obratovanje z motorji na električni pogon v obrti in industriji, tudi uporaba likalnikov v zasebnih gospodinjstvih vsak dan od 16. do 20. ure. Morebitna večja poraba se zaračuna po dvojni ceni, razen tega so določene visoke denarne in zaporne kazni. Opozarjamo vse potrošnike električne energije, naj skrajno štedijo z električnim tokom.

* Vsakdo, ki ljubi živahno napisane povesti, bo čital novo mladinsko knjigo, ki izide v začetku marca ter se bo imenovala »Brzonožec in Puščica« (Fr. Steuben). To je knjiga za stare in mlade, napisana kakor nalašč za današnji čas, čeprav ima zgodovinsko vsebino. Ker bo izšla v omejeni nakladi, storte prav, če jo vnaprej naročite. Slovenska izdaja bo lepo ilustrirana in bo veljala samo 20 lir, vezana 28 lir. Naročite osebe ali z dopisnico na naslov: Uprava »Domovine«, Ljubljana, Narodna tiskarna.

NAJLEPŠI SPOMIN — FOTOGRAFSKA POVEČAVA, tudi po vsaki stari sliki. FOTO BEM, Ljubljana, Wolfova ulica 6.

Zvesta služba

Bil je vzor točnosti in zveste službe. Dan na dan, leto za leto je vsako jutro, ko je farna ura osem bila, vtaknil ključ v ključavnico rjavih pisarniških vrat, na katerih je bila bela posetnica s skromnim natiskom: »Ponižen, višji svetnik, oddelek IX.«

In natančno ob eni uri je spet zapustil svojo preprosto pisarniško sobo, skrbno je zaklenil in šel obedovat. Ni se dolgo zadržal, ob dveh je bil že točno v pisarni. Tri minute po šestih ste ga lahko videli, kako je počasi izginil v mraku ali megli. In tako ni bilo nič čudnega, če je predstojnik vseh uradov zaključeval svoje nepotrebne pridige posameznim mladim življenja željnim in zato večkrat skrokanim kancelistom, pristavom ali referendarjem:

— Zgledujte se glede točnosti natančnosti in vestnosti na tem našem vrlim uradniku pristnega starega kova!...

Tiho in ponižno je živel gospod Ponižen, hvalježno je vsakega prvega sprejel svojo plačo, nikoli ni terjal kakih poviškov, šel je vsako leto točno 10. julija na dopust in se je vrnil 20. avgusta. Nikoli ni bil bolan, nikoli ni jadikoval, marveč je vselej na Novega leta dan ob enajstih potrkal na vrata gospoda predstojnika vseh uradov in je vdano pozelel vse najboljše v novem letu.

Neposredno podrejenih uslužbencev gospod Ponižen ni imel, kajti neka zaprašena določba je določala, da mora morebitna pisarniška dela zanj opraviti osebje oddelka V. Zavoljo tega ni nikdar nikogar glava zaboletela, kajti ponižni gospod Ponižen ni nikdar nikoli nadlegoval s kako nujno ali važno zadevo. Da, tista mala, nežna, polagoma rjavčeva strojepiska bi bila vselej rada pomagala počasi sivečemu samcu, storila bi mu bila v svoji srčni dobrotljivosti kakršno koli uslugo, nemara bi ga bila celo vzela. Toda službeno vestni gospod Ponižen je včas rad povabil gospodično v svojo pisarno in je z njo pokramljal o lepem vremenu — tako je vsaj sama pravila — toda pismeno delo je vse sam opravil in nikdar ni bilo treba uradnemu slugi položiti na njegovo mizo kak opomin.

Tako je živel kolega Ponižen, nikomur sovražen, nikomur ožji prijatelj. Leta so tekla. Počas je osivel, hodil je sklonjeno, korak je postajal manj zanesljiv. In naposled se je zgodilo, da kolega Ponižen nekega jutra ni prišel v urad.

Nihče morda ne bi bil opazil njegovega izostanka, kakor prav za prav tudi nihče ni opazil njegovega uradovanja. Ali po naključju so prav ta dan potrebovali izredno važen akt s predpisi o porabljanju sponk za rešene akte in prav tega važnega akta seveda nikakor niso mogli najti. V potu svojega obraza je pristojni kancelist obupano iskal važni akt po vseh pisarnah, po vseh predalih in kotlih, nadlegujoč zapovrstjo vse uslužbenke in uslužbenke:

— Za voljo božjo, mar res niste videli akta A I 4911? Mar se je v zemljo pogreznil?

Ne, nihče ni bil videl važnega akta, nihče ni imel pojma o njegovem obstanku in tako se je obupani kancelist slednjič odločil, da potrká še na vrata gospoda Ponižna.

Nihče se ni odzval. Kancelist je trkal še vdrugo in vtretje. Nič odgovora. V pisarni kolege Ponižna je bila grobna tišina. In iz te grobne tišine se je mahoma začela porajati senzacija, važnejša in presenetljivejša od pogrešanega akta A I 4911. Kancelist se je namreč brž potrudil do gospoda šefa. Ta je bil izprva osupel in zgrožen. Ali kaj naj reče kolegi Ponižnu, kako naj ga pokara, ko vendar vsi poznajo njegovo vestnost in natančnost. Kmalu se je tudi izkazalo, da nihče več ne more gospoda Ponižna ne pohvaliti ne pokarati. Tiho in neopazno je živel, tiho in neopazno se je tudi odpravil v boljši svet...

Iz vseh uradov so šli za pogrebom. Ob grobu je gospod župnik ganljivo govoril: ...»In če mu je bilo življenje lepo, je bilo zavoljo truda in znoja takó...« Tudi predstojnik vseh uradov je kolegi Ponižnu namenil ob poslednjem slovesu nekaj toplih besed; govoril je o moči starega poštenega kova, ki ni maral ne časti ne slave in je umrl v tisti plemeniti tišini, v kakršni je živel in delal. Mala strojepiska iz oddelka V. si je s svilenim robčkom otirala tople solze.

Točna kakor ura

— Zelo nam je žal, — je narekoval Stancar svoj strojepiski, — da ne moremo na vašo ponudbo kar naravnost...

Stancar je pogledal na zapestno uro. — Ah, kaj! — je vzklilnil. — Napišite mu kar koli. Mene čaka nujen razgovor. Uredite pošto, potem pa lahko tudi vi odidete.

Nujen razgovor je bil svetlolas, visoke sloke postave. Sestanek z njim je bil dogovorjen za četrto na šest pri vходу v mestni park. Manjkale so samo še tri minute do petih.

Stancar je hitro podpisal nekaj pisem. Zapel je telefon.

— Ni me v uradu! — je zaklical šef svojih tajnic in odhitel skozi vrata. Zdirjal je po stopnicah na ulico. Ura je bila že pet in dve minuti. Tik pred nosom mu je odpeljal avtobus s postajališča. — Torej mestna železnica! — Stancar je začel teči. — Točna sem kakor ura, — je bila dejala avetiolasa sreča. Grozno! In bil je prvi sestanek. Vlak ni hotelo biti od nikoder. Stancar je tiho preklinjal. Končno je le prisopihal. Mestni park, ura je pol šestih, o nji pa duha ne sluha. Seveda je že odšla. Sicer pa od dame tako ne moremo zahtevati, da bi čakala več kakor pet minut. Torej je ne bo nikoli več videl.

In že je planil Stancar k telefonu na vogalu.

Naslednji dan okrog desetih dopoldne je stopil uradni naslednik v pokojnikovo pisarno. Bil je to še mlad mož, poln volje za delo in za morebitne reforme. Razgledal se je po preprosti pisarni in iskal, kje naj začne z delom. Ničesar ni našel. Nobena vrstica ni preostala, tako služben in vstren je bil kolega Ponižen! Na pisalni mizi je ležala zgolj preprosta mapa. Na njej je bilo zgledno lepo zapisano: »V rešitev!«

Naslednik gospoda Ponižna je široko odprl mapo in je našel v njej odlok iz leta 1918. Tu je bilo zapisano:

— in zaradi zgoraj navedenih razlogov se oddelek IX. ukinja in se združuje z oddelkom III. Natančnejši odlok glede nadaljnje uporabe gospoda Ponižna bo sledil —

In tega natančnejšega odloka ni bilo nikoli pozneje.

Naslednik gospoda Ponižna se je tiho nasmehnil z vsem svojim mladostnim obrtnim obrazom, in se je vprašal:

— Vrag vedi, kaj je pač kolega Ponižen počenjal vsa ta leta? —

Nu, preveč in predolgo si s tem vprašanjem ni belil glave. Zaenkrat samo še razmišlja, ali naj zvesto sledi svetlemu zgledu kolege Ponižna. Vsa kaže, da se bo takó odločil.

V. H. F.

26

NORAH DIVJINA CVETE

Ker je bila naslednji ponedeljek polna luna, je postajal Geoffrey vedno bolj nestrpen. V četrtek je oznanil: »Potikal se bom nekoliko po gozdovih, da se razgledam. Čim bo začel mesec pojemat, bo poglavar s svojimi bojetniki krenil na pot, in jaz bi rad vedel, ali pozna našo naselbino. Ali bi mi Judita dala kaj živeža na pot?«

»Koliko pa?« je neudržno vprašala Judita. Bila je menda edina v hiši, ki — kakor se je zdelo — ni marala Geoffreya.

»Nu, — za kakšna dva ali tri dni,« je ravnodušno rekel Geoffrey.

»Sicer pa, Cila, srček moj, kje smo pa sinoči bili?«

Cila je »sa zardela.

»Mark Pickle — saj ga poznaš, Geoffrey — me je bil povabil v hišo svojih staršev, tam gori pri prelazu, ker mi je hotel pokazati novorojenega telička,« je Cila hlastno odgovorila. »Edvard je bil tudi poleg... Ali ni res, Edvard?«

Tudi Edvard je zardel.

»Ej, dečko, ali se eden izmed teličkov ni morda imenoval Mary?« ga je podražil Geoffrey.

Edvard pa je jezno vzklilnil: »Tebi nič mar, bratranec! In če ti moramo že vsi polagati račune, — kje si pa ti sam bil sinoči, Geoffrey?«

Geoffrey se je napravil, kakor da je to vprašanje preslišal, in je nadaljeval: »Motiš se, dragec moj, ta reč se mene tiče! Ne pozabi, da sem tvoj zakoniti váruh. Bodi torej lepo pameten in oméji svojo pozornost na štirinožne teličke, kadar mene ni tu. Gospod Ollenshaw, zaupam vam oba otroka v nadzorstvo.«

»Dobro, pazil bom na nju,« sem prikimal, ne da bi se brljal za Edvardov jezni pogled. »Predvsem pa pazite sami nase, gospod Montpelier, in se vsekakor čim prej vrnite!«

»Kako bi mogel dolgo časa biti daleč od te hiše?« je vzklilnil in naglo pogledal Judito. Toda Judita se je zadovoljila s hladnimi bese-

dami: »Tu imate provijant! Meso pojejte najprej, drugo se bo držalo.«

»V katero smer boste jezdili?« sem vprašal svojega gosta, ko je Andy brž nato privedel njegovega konja.

»Sem in tja, kakor bo pač nanoslo. Le ne glejte, tako zaskrbljeno, ljubi prijatelj! Zagotovo se vrnem, da vam bom še nadalje v breme. Ali imate slučajno kaj sporočiti Makersu ali njegovi ženi? Tam se bom za trenutek pomudil, da ju vsaj mimogrede pozdravim.«

»Ne,« sem odvrnil. »Zaenkrat nimam kaj sporočiti.«

Geoffrey se je povzpел v sedlo. Malokdaj sem videl kakega bolj stasitega in lepšega moškega. Lásika, njegova kobila, ki je po enem tednu počitka in po dobri krmi bila razigrana, podjetna in vsa živa, se je prešerno vzpela in zdirjala odtod. Jezdec je bil tisti dan prvič snel obvezo z glave in njegovi gosti lasje so skoraj docela pokrili brazgotine, ki jih je bila zapustila Mikejeva igla. Kobila in jezdec sta bila resnično krasen prizor.

Judita se stala s prekritimi rokami pri kuhinjskih vratih. Tudi ona je gledala na Geoffreya. Naenkrat sem se nečesa domislil... nemara pa Montpelierjeva posmehljivost in Juditina odrezavost za krivata nežno čustvovanje, ki ga hočeta oba še tajiti? Čim dlje sem o tem razmišljal, tem verjetneje se mi je videlo vse skupaj. Cigansko dekletje je v vsem, razen po stanu, enakovredno temu mladcu — in kdaj je ljubezen vprašala po stanu? Po poli jezno, po poli posmehljivo vprašanje, ki ga je bil Edvard stavil svojemu bratranecu, mi je prišlo v spomin. Res je: tudi Judita sinoči ni bila doma. Vedel sem to slučajno, kajti, ko sem bil šel v kuhinjo po mesno juho za Dixona, kateremu sem delal družbo, je bil krožnik na mizi skrbno pokrit, kuhinja pa je bila prazna.

Nu, kadar srečno mine nevarnost, ki nam preti od Indijancev, bomo pač imeli dovolj priložnosti, da si spet damo opravka s takimi rečmi. Tedaj se bo pa izkazalo, kdo se na skrivnem ljubi.

Tik pred poldnem — pravkar sem delal na polju — je pritekla Linda. Videti je bila zelo zaskrbljena in je po kratkem pozdravu vsa zasopljena: »Je Mike kje blizu?«

»Nekje na dvorišču je. Zakaj pa, Linda?... Kaj se je zgodilo? Ali se je otrokom kaj primerilo?«

je hiteti od naslova do naslova. Bilo je točno šest... Stancar se je zdržnil. Kdo mu je pa prihajal naproti tam od vho...a v mestni park? Ona! Ona! Stancar bi bil mogel zatuliti od veselja ali zarjuti. Planil ji je naproti.

— Draga gospodična, — je vzkliknil ves iz sebe.

— Ah, to ste vi, — je dejala mlada dama. — Malo zakasnila sem se. Ali že dolgo čakate?

A. B. C.

Ženski vestnik

Za kuhinjo

Koruzne rezine. Sestavine: 20 dkg koruzne moke, po 5 dkg masčobe in sladkorja, jajce, pol zavitka pecilnega praška, cimet, po možnosti limonova lupina in dve žlici mleka. Iz koruzne moke, zmešane s pecilnim praškom, masčobe, sladkorja, jajca, cimeta, nastrgane limonove lupine in nekoliko mleka zgneti testo, ki ga položi na ploščo in speci na pečici. Iz pečenega napravi rezine.

Poveznjeno zelje. V ponvi razpustimo na kocke zrezano slanino (4 dkg), če jo imamo, ali pa uporabimo mast, dodamo prepraženo sesekljano čebulo, nekoliko sladkorja in kislo zelje, zalijemo in nekaj časa dušimo. Nato polagamo v namazano posodo, potreseno z drobtinami zapovrstjo plast k'slega zelja in plast kuhanega, olupljenega in na ploščice zrezanega krompirja (1/4 kg), potrosimo sesekljano svinjino, ako jo imamo, nadalje položimo zopet zelje, krompir itd. Končamo s plastjo zelja. Če imamo smetano, jo polijemo čez vse, potem pa damo v pečico, da se peče eno uro. Pečeno poveznemo na krožnik ali pa nesemo na mizo v isti posodi.

Drobni nasveti

Surovo meso ostane dalje časa sveže, če ga nadrgnemo s k'som. To napravi meso tudi nežnejše.

Krtače položimo s ščetinami navzdol v mlačno milnico ali pa v vodo, ki smo ji primešali nekoliko salmiaka. Les naj ostane pri tem suh.

Rožene glavničke očistimo z mlačno vodo, ki smo ji primešali nekoliko salmiaka, glavničke iz celoloda pa samo z bencinom.

Led razkosamo najlažje in ne da bi drobci leteli na vse strani, če zabijemo vanj močan žebelj.

Vtisnjena mesta odpravimo iz baržuna, če ga držimo nad vodno soparo.

Jedila tudi brez ledu shladimo, če jih postavimo v slano vodo.

»Nič resnega, samo vedeti sem hotela, ali ima Mike še kaj tistega zelenega mazila, ki je tako dobro za opekline. Jaz ga nimam več, pa si je James — poredni otrok — sinoči čezal prst. Eli je bil šel po večerji proti prelazu, da si ogleda dvojce teličkov, ki jih namerava Pikle prodati. Ko sem otroka spravila v posteljo in sta oba zaspala, sem šla na kratek sprehod, da se malce naužijem svežega zraka. Medtem se je James zbudil in je s palčico drezal v ogenj. To je ena izmed njegovih priljubljenih razvad. Pri tem si je opeknel roko in je vrget gorečo palčico na medvedje krzno, ki ste mi ga bili vi podarili. Ko sem se vrnila, sem se lahko zgrozila. Zgolj po čudežu ni zgorela vsa hiša. Sobo sem komaj uredila dotlej, da se je vrnil Eli, in nikakor ne želim, da bi o tem kaj zvedel.«

Linda je to svojo izpoved izbrbrala razburjeno, s skoraj strahú polno vneto, ki nikakor ni bila v skladu z malenkostnim vzrokom.

»Pomirite se vendar,« sem zatorej rekel, ko sva šla proti hiši.

»Vi vendar niste v ničemer krivi poslednega naključja.«

»To sem si že sama rekla. Poredni otrok bi bil lahko to napravil, tudi če bi bila jaz doma. Toda Eli je pač prepričan, da nisem dovolj stroga z otrokoma. James je pač zares porednež in jezik ima, jezik! Ako bo Eli videl njegovo ožgano roko in ako me vpraša, zakaj sem otroka pustila igrati se z ognjem, bo malik škrt prav gotovo zavpil: 'Mamica šla ven!' In ker njegova roka še vedno ni zaceljena, sem pač hotela prositi za malce tistega mazila, ki namah zace' opekline.«

Nisem postal nezaupljiv zaradi tega, ker je Linda pustila oba otroka sama, marveč zaradi njenega razburjenega glasu. Seveda je to bil le čisto lahen sum, ki se je komaj vsilil v mojo zavest in se je takoj spet razblinil, ko je Linda dodala: »Saj sem le za kratek čas hitela k Luciji Stegglesovi, da vidim, kako se ji godi in ali kaj potrebuje. Zdaj si je naglo opomogla in že sama doji otroka.«

Medtem sva prišla na dvorišče. Mike, ki sva ga tam našla, je šel v hišo po mazilo.

»Kje sta pa zdaj vaša dva poniglavčka, Linda?« sem hotel vedeti.

»Kakor dva psička sem ju privežala v sobi. Ne gre drugače, Eli je moral z vozom v mlin in če zdajle brž stečem domov, bom še pred nim doma... O, srčna hvala za izvrstno mazilo, Mike. Na svidenje, Filip.«

In že je odbrzela.

V družini ne sme biti prepira!

Današnje dušeslovje nam vé mnogo povedati, kako vpliva prepiranje staršev na otroke, posebno v nečnih letih. Jemlje jim zavest varnosti. V njihovo življenje vnaša čustva strahu in bojazljivost, kar lahko za vse življenje napačno uravnja njihovo stališče nasproti svetu, ki jih obkroža. Prepiranje staršev lahko ohromi v otrokih dve najvažnejši reči človeškega življenja: ljubezen in delavnost. Pa je še vedno mnogo drugih manj očitnih škod, ki se kar ne dajo natanko preiskati.

Kar predstavljajte si: otrociček, ki je tako presrečno navezan na očeta in mater, namah instinktivno zasuli v njunem prepiru, da ni vse v redu, da ni stalnosti v tisti lepi in prijetni harmoniji, ki jo otrok ljubi. V trenutku začuti, da ni več čvrstega oporišča na katero se lahko zanese. V otroku se pojavi prestrašenost, katere s' ne more sam razložiti in ki ga lahko duševno pohabi.

Starši, to je treba vedeti: občutek varnosti je otroku prav tako potreben kakor redna hrana!

Ob sebi je razumljivo, da se starši ne smejo pričakati vpričo svojih otrok. Niti to ni dopustno, da bi pred njimi imeli svoje tako imenovane »spodobne nastope«. Kar se staršev vzajemno t'če, naj opravijo čisto sami med seboj. Pred otroki morajo starši, kakor pred vsem svetom, predstavljati skupno fronto. Če se starši ne morejo sporazumeti za kakršen koli način znošnega sožitja ali pa ne morejo vzajemno vsaj nekoliko omiljevati napetost, morajo biti pač res zelo dobri igralci, da pred otroki skrivajo mržnjo ali celo sovraštvo. Otroci tanko čut'jo in kmalu spoznajo, kako je s starši. Če ni naravne vzajemnosti, če ni prave topl'ne, marveč samo hlad, mrki molk in ostra odrezanost, ki se omili samo v navzočnosti gostov, tedaj si je otrok brž na jasnem, kako je v družini.

Zal, najdete takšno stanje dandanes prav pogosto. Res, hudo je, če je v hiši prepir, toda še slabše je opisano stanje. Otroci, katerih starši se odkrito prepirajo, ki se pa kmalu nato spet sporazumejo, ker se imajo vendar radi in so drug na drugega navezani — takšni otroci niso preveč prizadeti po običajnem »domačem prepiru«. Nalezejo se lahko slabih manir in v življenju se ne bodo znali obvladati, ker za to niso imeli dovolj dobrega zgleda; toda na drugi strani se lahko navađ'jo, da ne bodo v življenju jemali nenadnih razburjenj preveč resno in bodo marsikatero nevspešnost kmalu pozabili. Marsikateri starši se prepirajo na las tako kakor zdravi nebrzdani otroci. Dajo si »nekoliko dušaka«, potem se pa lepo poljub'jo. In že je vse pozabljeno, življenje pa teče mirno dalje; mirno — do prihodnjega »dušaka«...

Ako pa mož in žena sprevidita, da so resna nasprotja med njima vedno pogostejša in da si

— kakor pravimo — »gresta na živcee«, je pač treba, da si vsaj vpr'čo lastnih otrok potrkata na vest:

kako se obrzdati in obvladati, da vsaj otroci ne bodo trpeli škode? Kako najti način, da bo v družini vsaj nekoliko sijala skupna sreča?

Poslušajte zgodbi'ca zakonskega para, ki je zavedo rešil po svoje. Mož in žena sta po nekaj letih spoznala, ga je njun zakon zgrešen, skratka, da se ne ljubita. Gospa je potem povedala piscu tega članka:

— Če bi ne bilo otrok, bi se bila z možem seveda ločila. Toda otroke sva imela in zato sva morala m'sliti. Čutila sva, da morava ostati skupaj zavoljo otrok in da morava ustvariti dom, v katerem bodo vsaj otroci zadovoljno uspevali. V tem domu ne sme biti odkritega prepira, nasprotja med nama ne smejo preostro na dan. Nobene napetosti ne sme biti v družinskem ozračju. Ne sme biti odtujevanja, ki bi neusmiljeno razdralo srečo najinih otrok. Če nama to ne bo uspelo, sva rekla, bo pač bolje, da se ločiva.

Dom mora biti na vsak način srečen, drugače je ves trud in trpljenje zaman.

Storiti sva morala vse, da se nama to obnese. Temelj, na katerem sva sklenila graditi, je bil najin trezni preudarek in sporazum, še prav posebno pa najina skupna ljubezen do otrok. Drug od drugega, sva sklenila, sme terjat' le tisto, kar se tiče otrok. Mož je dobil svojo sobo, jaz sem si uredila svojo. Vodila sem gospodinjstvo, on pa je vršil svoj poklic in skrbel za potrebne dohodke. Bilo mu je prav tako kakor meni na skrb', da bi ustvaril prijeten dom, svojih otrokom pa prijetno gnezdo. Bila sva čez nekaj časa preseljena, ko sva videla, da skupno življenje tudi na tej osnovi znosno.

Prejšnje sovraštvo se je razvilo v iskreno prijateljstvo. Marsikateri vzrok nasprotij je spialnel sam po sebi.

Sodim, da bi se bila marsikod drugod lahko obnovila romantična ljubezen: pri nama se to ni zgodilo. Prepričana sem, da je način, kakor sva midva rešila to zadevo, najčvrstejša osnova romantični ljubezni v zakonu, ki b' se lahko venomer osveževala. Bodi kakor koli, midva imava od zakona več kakor marsikateri najini znanci, ki so baje »zaljubljeni« in so teoretično mnogo bolj idealni za zakonski stan, kakor sva bila midva.

H koncu je gospa še pripomnila, da vsega tega nista dosegla zgolj z neprijetno strpljivostjo »zavoljo otrok«, marveč zato, ker sta vztrajala na dogovoru. To je bil program, ki je obsegal plemenitost, prijaznost, takt, strpnost in zadostno mero skupnih interesov.

Ako je Eli peljal v mlin in ga Linda kmalu pričakuje, je moral pač že zgodaj z doma, sem pomislil. Torej je bila Linda pač sama doma, ko je prišel Geoffrey tja po slovo. In Linda ga je prav tako kakor jaz videla odjezditi — lepega, stasitega, sinjeokega, na iskri kobili... Na njo je lahko vplivati, ko je tako sprejemljiva, sem pomislil dalje, da je celo v mojem očesu videla samo dobrotljivega, ščitečega viteza, medtem ko je v puritansko strogem Eliju opazila predvsem njegovo neuklonljivo pravičnost. Mar je mogel svojevrstni čar tega mladega, možko izkušenega vihravca ostati brez vtiska na njo?

V Geoffreyevi odsotnosti sem prebival svoj prosti čas po navadi v Dixonovi družbi. Dixon je že spet pridobil toliko moči, da je, četudi še trudoma, stopical po stopnicah in je zdaj pa zdaj posedeval pri odprtem oknu sončne sobe. Razgovori z njim so bili privlačni in vsebinsko polni, četudi ne razvedrilni in vzpodbujajoči. Indijanski napad na Dixonville je namah uničil vse njegovo življenjsko delo. Pomorjene žrtve je vse poznal in z mnogimi izmed njih je bil zvezan s prisrčnim prijateljstvom. Stari mož ni mogel, kakor njegovi mladi sotrpini, kar na lepem otresti s sebe vtise tistih ur in žalostnih spominov.

»Če bi bil mlajši,« je rekel nekoč in njegove oči so pri tem sanjavo sijale, zroč nekam v daljavo, »bi zaupal v bodočnost. Tisti Pojemajoči mesec, kakor ga imenujejo, bo naposled končal prav tako kakor kralj Filip in Mogočni... Saj drugače ni mogoče. Čas velikih indijanskih poglavarjev je pri kraju. In ko bodo rdeči bojevnik pokončani, bodo poljane in vsa ostala plodna zemlja še vedno tu, prav tako ječera in vse drugo, kar je pripomoglo Dixonvilleu do tistega, kar je bilo. Jaz pa bom takrat že prestar, da bi lahko nanovo začel... Naša naselbina se je b'la prav v zadnjem času sijajno razvijala. Trdno smo morali delati, toda veselja ni nedostajalo. Nova šola je bila pravkar dovršena. In zdaj je vse to izginilo s tal. Vse je uničeno... vse je minilo...«

Da bi Dixona odvrnil od bolečnih spominov, sem vpletel: »Zdaj bomo pa kmalu izvedeli, kaj je dognal Geoffrey. Upajmo, da je zdrav.«

»Vse, kar je treba poizvedeti, bo izvohal. Za njegovo usodo se ne bojim. Rodil se je bil pod srečno zvezdo.«

Emil Frelih:

GROBAR MARKO

Boj trdnega in zdravega možaka ni bilo v vasi. Ni bil njegov posel med vaščani preveč čislán, vendar je vestno opravljál svoje delo, in kakor je sam večkrat dejal, tudi dobro.

»Nihče od teh, kar sem jih zagrebel jaz, ne bo več vstal, kvečjemu na sodni dan!«

Šestdeset let mu je bilo, pa je še vedno hodil z ravnarjem kakor sveča; rad se je pobahal pred drugimi, da si upa marsikatero moškega v koš dati. Pest je imel močnejšo od lopate in motike in če je koga stisnil z njo, je ta moral zakričati.

Niti enega zoba še ni bil izgubil, niti eden mu ni gnul. S svojimi zobmi je strl vse, kar bi drugi še s kamnom težko. Nikogar ni bilo v vasi in daleč naokrog ne, ki bi mogel zgolj z zobmi dvigniti stol, kakor je to zmogel on. Z zdravimi in trdnimi zobmi se je oprjel naslonjala tako močno, da so se zasadiili v les, nato pa je potegnil stol k sebi in ga dvignil visoko pod strop.

Ni pa bil samo močan, bil je tudi najpogumnejši od vseh. Ni se bal mrlčev. Stražil jih je po domovih in v mrtvašnici in jim kopal grobove. Samo on se je upal ponoči obiskati mrlča v mrtvašnici.

»Boj se živih, mrtvi ne grizejo!« je vselej zavračal tiste, ki so ga spraševali, če ga ni strah mrlčev, ali pa kako to, da se prav nič ne boji hoditi ponoči po pokopališču. Takrat jih je vselej ježno očinil izpod svojih košatih obrvi in jih grobo zavrnil: »Ti, ki so že pokopani, morejo še manj kot on, ki leže v krstah. Še njihov smrad ne pride do mene, kaj se, da bi prišli on sam!«

Vaščani so uvideli, da je v njegovih besedah mnogo resnice, vendar so se ga pričeli izogibati in se ga bati, odkar je stara devica Marjolovka — ki si je hotela v mladosti pridobiti Markovo ljubezen, pa ga ji je pred nčsom speljala zdaj že rajna njegova žena Marjeta — raznesla po vasi, češ da je grobar Marko v zvezi z duhovi mrlčev in da po njihovi smrti zve od njih vse, kako so domači ravnali z njim, ko so še žveli.

S svojim čekanjem je namreč stara devica Marjolovka dosegla, da ji je odslej vsak, čeprav še tako slučajen Markov pogled segel v dno duše in so ga takoj imeli za očitek glede njihovega ravnanja z njihovimi rajniki. To pa je imelo za dobro posledico, da so vaščani odslej vse lepše in obzirnejše ravnali z bolniki in da se niso več tako prepirali za zapuščino, še preden je umirajoči izdihnil.

Kakor je pri ženskah dokončno veljal za neustrašnega, tako so fantje in moške še vedno tuhtali, kako in na kakšen način bi preizkusili njegovo korajžjo.

Zunaj vasi je stal hrib, o katerem so govorili, da na njem ponoči rado straši. Posebno opolnoči, ko se pri znamenju na vrhu hriba — kjer so

prejšnje leto našli umorjenega Mejača — zbirajo k posvetovanju duhovi samomorilcev vsak s svojim samomorilnim orožjem, da je nevarno tam okoli hoditi; kajti če ga duhovi tamkaj zalotijo, ga gotovo umore, kakor so to storili z Mejačem.

Od takrat so se vsi, kolikor se je dalo, izogibali te poti čez hrib celo podnevi, kaj šele ponoči. Ni pa bilo človeka, ki bi se upal na ta hrib opolnoči.

Bila je temna noč, skoraj brez zvezd, ko so nekateri fantje in moške sedeli v krčmi. Beseda je dala besedo in Marku so obljubili, da mu plačajo toliko vina, kolikor ga bo mogel nositi, če si upa sam opolnoči na ta hrib. Marko se ni obotavljal in je rade volje sprejel ponudbo.

Do vrha je bilo kako uro hoda. Zato jo je počasi odrinil; s seboj je vzel gorjačo, da bi se mogel na klancu nanjo oprati. S seboj je vzel tudi svetilko, katero bo opolnoči trlikrat v krogih zavrtel, kakor so se bili dogovorili; to naj bi bil znak, da je on v tistem času na vrhu.

Možje in fantje so ostali pred krčmo in gledali za njim v noč. Muzali so se, misleč, da se bo Marko premislil že pod hribom, kajti dva najpogumnejša izmed njih sta tam zanj pripravila strašilo. Kako so se pa začudili, ko so ga čez čas zagledali že na sred hriba, s svetilko, ki mu je obešena za pas bingljala sem ter tja, dokler ni spet utonila v goščavi dreves, ki so ga zakrila.

Pod vznožjem, na samotnem kraju, je bil Marko res zagledal v kratki medsebojni razdalji na drevju dvoje izdolbenih buč, ki sta bili od zadaj razsvetljeni. Ob pogledu nanju bi nepripravljenega in plašljivega človeka res obšla norščavica, a Marko se ni t zganil ni, samo zasmejal se je sam pri sebi. Ko pa je zaslišal še renčanje in štrtanje — s katerim sta ga skušala fanta prestrašiti — je zavpil v temo:

»Nehajte, nehajte, da vam z gorjačo ne razbijem buč in še vaših butic povrh!«

In že je zaslišal bežeče korake prestrašenih fantov, ki sta jo ucvrla iz goščave in po cesti bežala proti vasi.

Marko je prišel že pred polnočjo do znamenja na vrhu. Sedel je na kamen, čakal polnoči in gledal po nebu se podeče oblake. Niti malo ni pomislil na strahove; še ozrl se ni, ko je sova zdaj pa zdaj žalostno zaskovikala v lesu.

Opolnoči, ko je v zvoniku pod seboj zaslišal biti uro, je vstal, pržgal svetilko in z njo zalisal v temo pred seboj tri velike kroge. Za namoček je pa še nekajkrat zavrtikal, da se je njegov hripavi vrisk kar dovolj krepko razlegel po vasi in daleč naokrog.

Marko se je drugi dan na ta račun napil do onemoglosti, vraževerne ženske so pa bile odslej še bolj prepričane, da je zares v zvezi z duhovi ranjk'h.

Odkar mu je bil oče zapustil grobarsko rovnico in lopato — in tega je bilo tedaj že skoraj štiri-deset let — ni več poznal cimeravosti in mehkužnosti. Posel, ki ga je že toliko časa opravljál, ga je izklesal v trdega in grobega, na videz kar brezsrčnega moza.

Mnogo žalostnih in objokanih obrazov j. videl, vse preveč, da bi ga mogli še ganiti. Niti smrt njegove žene ga ni vznemirila, četudi jo je imel rad. Celo sam ji je izkopal grob in ga po pogrebu zasul, čeprav so mu drugi branili. To so mu zamerili, postal jim je oduren in se ga še bolj izogibal. Stara devica Marjolovka je imela pri tem seveda največ zasluga. Tokrat je ona največ govorila po vasi zoper njega in ga na moč zasmotila, kdor jo je le hotel poslušati.

»Takega dedca še marala ne bi, ki je svoji ženi izkopal grob. Potem jo gre pa še sam zagrebsti Fej, surovina!« je polna sovrašstva in maščevalnosti pljunila po tleh.

Tako si je dajala duška za vse tisto, kar je morala v mladosti prestati zavojo njegova, tako se je nad njim maščevala, da je po njegovi krivdi za vselej ostala zaničevana stara devica.

Marko je vedel za take in podobne govorice, pa se ni dosti ali pa prav nič zanje zmenil. Babje čenče! Če mu je kdo prinesel na nos, kaj govora o njem po vasi, se mu je zarežal v obraz, pri tem pa mu tako pokazal svoje krepke bele zobe pod velikimi brki, da je tistega za vselej minilo prinašati mu tako pošto.

Kakor je bil na zunaj videti tršat in robusten, je vendarle skrival v sebi mehko čuvstvo, ki mu ga je navdajala ljubezen do osemnajstletne hčerke Marice. Nihče ni tega opazil, n'komur ni tega zaupal. Nosil jo je v srecu kakor skrivnost, ki je ni hotel n'komur razodeti. Mnogo je mislil na svojo ljubljeno in trepetal za njeno srečo.

Bila je dobra in tuda na ga je imela rada. Doma je vodila gospodinjstvo in je po smrti Markove žene v gospodinjstvu docela nadomeščala mater. Poznala je očetove napake in slabosti, kadar se je napil in robantil, poznala pa je tudi njegovo zlato srce: ni minil dan, da ji ne bi kaj prinesel.

Ko je hčerka zboleva, je postalo Marku silno hudo. Doma je bilo vse narobe. Hotel je po zdravniku, pa mu je zabranila, češ da ji ni tako hudo in da bo kmalu ozdravela. Ni mu bilo prestatjati doma. Po cele dni je iz obupa presedel v krčmi in popival, pržno ponoči pa se je pijan vračal domov in se opravljen vrgel na posteljo.

Nekega dne jo je našel doma mrtvo. Hčerkinja smrt ga je strašno prizadela. Bil si je svest, da je z njo izgubil svoje življenje, la je zdaj ostal na svetu sam, od vseh zapuščen.

Ponoči je stopil k nji v mrtvašnico. Razgovarjal se je z njo, čeprav mu ona ni odgovarjala, in jo poljubljal. In takrat se je tudi — kakor se mu še ni primerilo v življenju — prvič do solz razjokal.

Marjolovka je spet imela glavno besedo. Tistim, ki so ji slepo verjeli, je naskrivoma prišepeta-

»Ali res verujete, da se godi kaj takega, gospod Dixon?« sem vprašal nekoliko začudeno. Stari mož je po moji sodbi tako jasno mislil. Ali je dostopen kakršnemukoli praznoverju?

»Če govorim o Geoffreju, moram to pač verjeti. Star je štiri in dvajset let in vendar bi o njegovih srečno prestalih doživljajih lahko napisal celo knjigo. Vedeti morate, da je bil njegov oče Francoz. Tudi dečko se je rodil na Francoskem in je bil s sedemnajstimi leti že častnik francoske vojske. Potem je doživel ljubavno zgodbo z ženo nekega svojega predstojnika. Ko je to prišlo na dan, je menil, da je najpametneje, če odrine v Indijo. Ladja se je potopila blizu indijske obale. Njega pa so rešili in spravili v angleško naselbino. Ker je bila njegova mati Angležinja, se je tam prav dobro počutil in je nekaj časa služboval v neki angleški poslovalnici. Pozneje so ga poslali v London in tam je po naključju srečal moža po imenu Billingsa; bržčas vam je gospod Gore že kdaj omenil to ime. Billings se je pravkar nameraval izseliti v Dixonville. Geoffrey je bil prav tisti čas prevzel varuštvo nad obema Cambodijema, ki sta bila sorodnika njegove matere in povsem zapuščena na svetu. V Indijo jih ni mogel vzeti s seboj; torej je sklenil brez dolgih premišljanj, da se z obema otrokoma priključi Billingsu in odrine v Dixonville. Pri nas nikakor ni lenaril, to vam lahko jaz potrdim, gospod Ollenshaw. Kar pa se Geoffrejeve srečne zvezde tiče, blagovolite vpoštevati, da smo on, njegova dva sorodnika, ki sta se vedno držala ob njegovi strani, in jaz, ki me je nezvestnega pobral s tal, edini ušli pokolju. Vprašam vas samo, ali bo Geoffrey ostal v Zlonu ali ne. Vi imate zelo stroge bližnje zakone, ali ne?«

Tako je, če vam pritrdim osebno zaradi svobodnejših nazorov.

»Nu, v Dixonvilleu smo bili zelo prizanesljivi in se nismo vmešavali v življenje posameznih. Vendar je Geoffrey nekajkrat prav trdo trčil ob predstojništvo.«

»Zaradi česa?«

»Ženske zgodbe!« je pojasnil Dixon. »Geoffrey se kratko in malo ne more obrzdati, če zagleda ljubek obrazek. Več kakor enkrat so ga razsrjeni očetje in besni zakonski možje preganjali s puško v rokah. Taisti Billings, ki ga je bil pripeljal sem čez veliko lužo, ga je obstrelil v meča, ko je Geoffrey neko noč plezal skozi okno Felicite

Billingsove. Mar niste opazili, da nekoliko težko hodi. To je posledica tiste pustolovščine.«

»Kaj gospod Montpelier ni oženjen?«

Prvikrat v štirinajstih dneh sem videl Dixona v družbi nasmejanega.

»Kolikor vem, ne, in bi se preklemano čutil! Krogli lahko ubežiš, toda z ljubosumno zakonsko ženo sam Geoffrey ne bi opravil.«

Kako je pač živel prečudni Geoffrey! Kako vse drugače kakor jaz. To, da je nekoliko šepal, ga je napravilo še bolj zanimivega, če si poznal vzrok. Bolj kakor kdajkoli bi bil jaz rad vedel, ali kaj pridobiti Judito ali Lindo. Pravega oporišča, da bi lahko sklepal eno ali drugo, n'cem imel. In vendar se te misli nisem mogel otresti. Zakaj je Edvard tisto jutro tako čudno vprašal? Zakaj Geoffrey mlademu bratrancu ni preprosto odgovoril: »Bil sem tam in tam, ti radovedni poba!« In potem sem sam čul Lindo, ki mi je povedala, da je prejšnji večer šla na sprehod, kar sicer ni bila njena navada. To sem pa tudi vedel, da je Judita šla iz hiše.

Skušal sem si vse to izbiti iz glave, saj konec koncev nisem niti razsrjen oče, niti besneč zakonec, toda misli se niso dale odpoditi. In ko sem bil po večerji nekaj trenutkov sam z Judito v kuhinji, sem hotel pogovor uravnati tako, kakor me je bila volja.

Navidezno sem si dal opravka s tem, da sem rezal gosje pero. Vmes sem kar tako povprek vprašal: »Kaj pa, Judita, ali nisi morda bila včeraj pri Luciji Stegglesovi?«

»Ne, gospod, zakaj pa vprašate?«

»O, rad bi samo vedel, kako se ji godi. Mike menda zadnje dni ni bil pri njej.«

»Gospa Makersova bi vam bila lahko kaj več povedala o tem, ko se je opoldne mudila pri nas. Ona je bila sinoči pri gospe Stegglesovi.«

»Tako! Ali si jo videla iti tja?«

»Da.« — Skoraj odrezano je zvenela ta kratka beseda, toda tako sem je bil vesel, da sem koma opazil Juditino neprijaznost. Po kratkem molku mi je povedala še tole: »Bila sem na poti k Beetonovi hiši. Ralf je bil iz Salema prinesel kos muselina in Kristina Beetonova mi šiva obleko.«

vala, da Marica ni umrla, kakor navadno umro ljudje in da ona dobro vé, kako in zakaj, pri tem pa je pomenljivo pogledovala ljudi in okolico. Zenske so tiščale z glavami druga v drugo in sišile v njo, da bi jim razodela skrivnosti, za katere je ona vedela vselej prva in edino pravilno.

»Splav? Ježeš! Ježešmarija! Bog nas varuj greha in pekla!« so se križale zaprepaščene in pošepetavale med seboj. Ona pa se je medtem kakor jegulja zmuznila iz gruč in pohitela drugam nadaljevati svoje zlovesče delo.

Poskrbela je tudi, da je za novico zvedel nasledel sam oče Marko. Naj je bilo kakorkoli, Marko tega ni verjel, pa čeprav ga je ta vest v resnici močno užalostila in potrla.

Tisti dan pred pogrebom, ko je za svojo hčer kopal grob, se je močno trafil in mučil z mislimi nanjo. Bilo mu je hudo, da, čutil je celo, da mu sile vidno pešajo in da ga bo hčerčina smrt do kraja uničila.

Dokopal se je do preperelih in gnilih desk krste, v kateri so s prstjo pomešane počivale kosti njegove rajne žene Marjete. To pot se je prvič zgrozil nad svojim poslom. S tresočo se roko je dvignil njeno koščeno glavo, jo postavil predse na rob jame in jo ganjen gledal s svojo hrapovo roko. »Si to res ti, Marjeta, ki sem te nekoč poljubljaj na ustnice in na lica? Kje so tvoje lepe oči, ki so me tako razvemale?«

Zdaj je prvič pomislil, da bo tudi sam nekoč tak. Streslo ga je ob tej misli in začutil je vso ničevost človeka, njegovega bogastva in lepote, ljubezni in sovraštva.

Postajal je truden, lotevala se ga je omotica.

Nežno je pobral še druge kosti — ki jih je sicer zmeraj brezbržno zmetel ven kakor kamenje, jih zložil na kup in jih pokril s cunjjo, z ostankom njenega črnega krila, ki ga je bil potegnil iz zemlje.

Doslej ni bil na to še nikdar niti pomislil; zdaj ga je pa spreletela groza ob misli, da ji je bil pred enajstimi leti sam izkopal grob in jo nato zagrebel; in zdaj spet prav tako pokopuje svojo hčer.

Kdo, kdo bo pa pokopal njega?

Najrajši bi se zaril v grob in si sam nametal zemlje nase!

Pri ženinii smrti ni niti trenil z očmi; vajeen je bil gledati smrti iz oči v oči. Hčerčina smrt ga je pa močno pretresla. Mehak in skrušen se je naslonil z rokami na pokrite kosti in kakor otrok plakal za hčerjo in ženo.

Naenkrat ga je zgrabilo in ga začelo strašno daviti. Hotel je krikniti, pa ga je nevidna sila stiskala za grlo. Pred očmi se mu je zamegljilo. Z rokami se je grabil za prsi, kakor bi hotel zvaliti od sebe skalo, ki mu je vse bolj legala na prsni koš in ga dušila. Krčevito se je oprijemal kamena in kosti ob roboh jame. Loveč sapo je krillil z rokami okrog sebe in zagrabil za lobanjo, pa ga je z vso silo vrglo vznak, da se je z njo

v roki zgrudil v jamo. Težko hropeč in hlastajoč s suhim jezikom je z izbujičenimi očmi, ki so mu bile skoraj izstopile iz votlin, nepremično zri predse, dokler mu ni prestal diha na do krvi zgrizenih ustnicah sredi zariplega, višnjevo modrega obraza.

Letalski napadi na papeževo letovišče

Castel Gandolfo se imenuje papeževo letno bivališče v bližini Rima. Bilo je že večkrat napadeno od ameriških in angleških letalcev. Med ruševinami je obležalo mnogo človeških žrtev. Kljub temu se napadi nadaljujejo. Nemški poročevalci tako opisujejo napad:

Predmostje Nettuna je zavito v meglo. Dež lije z neba. Takšno vreme izkoriščajo angloameriški letalci najrajši, da nenadno planejo z neba in zasujejo ceste in kraje z bombami in ognjem iz strojníc. Tudi danes ponovno letalci v nizkem poletu in lovski bombniki prinašajo smrt in razdejajo med italijanske družine. Na mnogih mestih je sovražnik celo uporabil cele bombniške oddelke. Globoko ljaki kažejo njih pot. Prebivalstvo v vojnem področju je zategadelj evakuirano in ljudje so se bili zatekli z vatikanskim privojenjem v gospodarska poslopja papeževega poletnega bivališča. Na tem otoku miru vsaj upajo najti ponovno toli zaželeni mir. Stojijo vendar pod varstvom papeža.

Angloameriški bombniki se ponovno dvignejo v zrak. Nenadoma se strese zemlja od strahovitih

Naslednji dan so ga s hčerko pokopali v skupni grob, ki ga je bil izkopal sam.

Stari Marjolovski pa še vedno ni bilo hudobije dovolj; zdaj je po soseski raznašala, da je starega Marka in njegovo hčer očitno zadela — božja kazen.

udarcev. Sovražnik napada Castel Gandolfo in v nekaj sekundah je bil odvrget veliko število bomb na vatikanska tla. Hiše se rušijo, kamenje leti stotine metrov daleč po zraku. Duhovniki, žene, otroci planejo kriče iz sosednjih hiš in stojijo pred ogromnimi ruševinami. Neko veliko gospodarsko poslopje je popolnoma razrušeno in je pod seboj pokopalo može, žene in otroke. Tudi bližnja cerkev je močno poškodovana. Smrt je imela tukaj obilno žetev.

Prve mrtve izkopijejo. Švicarska garda in Italijani zapró to mesto groze. Zaenkrat se še ne more razvideti, koliko žrtev je zahteval ta napad. Žene jokajoče klečijo pred trupli mož, otroci iščejo starše. Slika groze in obupa!

Pred nekaj dnevi so ti ljudje zapustili svoje hiše in domove, da bi ušli ognju sovražnikovega topništva in bombam Angloameričanov. Z ginjnim srcem so se odzvali klicu Sv. očeta in so mislili, da so pod njegovim varstvom na varnem. Sedaj pa jih je že mnogo od njih mrtvih, težko ranjenih ali pa še zasutih. Angloameričanom pač ni dalo miru, da ne bi uničili mir v Castel Gandolfo.

Vpliv elektrike na rastline

Uporaba elektrike, zlasti električne luči v vrtarstvu vedno bolj napreduje. Najnovejši poskusi kažejo, da igra v rasti in razvoju rastlin važnejšo vlogo čas obsevanja, kakor pa intenzivnost električne luči. Rastline, ki cveto navadno poleti, lahko pripravimo z umetnim obsevanjem do tega, da cveto prej, recimo, že pozimi. Poskusi so nadalje pokazali, da lahko na drugi strani zadržimo z močnejšim in pogostejšim umetnim obsevanjem v rasti nekatere rastline in cvetice, ki cveto sicer jeseni, recimo, krizanteme.

Važna je tudi barva umetne luči. Modra luč zadržuje rast, rastline pod njenim vplivom so manjše in debelejšje. Rdeča luč pa pospešuje rast, tako da postanejo rastline pod njenim vplivom daljše in šibkejšje. Zelena in rumena luč posebno močno vplivata na rastline. Dokazano je, da ultravijoličasti žarki v nasprotju s splošno razširjenim mnenjem ne vplivajo ugodno na rastline, temveč jim celo škodujejo in sicer tem bolj, čim krajši so valovi odnosno žarki. Moderni poskusni zavodi so imeli za poskuse na razpolago cvetličnjak s toplotno izoliranimi, znotraj belo pleskanimi

stenami. Poskusni cvetličnjak je imel malo oken. Kraj njega pa je stal običajen cvetličnjak. V obeh so gojili za primerjavo rastline in cvetlice enakih vrst pod različnimi pogoji.

Izolirani cvetličnjak so obsevali s 300 vatnimi žarnicami in temperatura v njem je vedno enaka, odgovarjajoča rasti in razvoju rastlin. Izkazalo se je, da rastline bolje uspevajo v izoliranem cvetličnjaku. V njem so se rastline in cvetice razvile bolj in razcevele so prej. Poleg tega so pa stroški za gradnjo in vzdrževanje izoliranega cvetličnjaka manjši kakor za navaden cvetličnjak enakega obsega.

Le malo sovražnikov ljudi se dokopije do spoznanja, da ne ljubijo ljudi samo zato, ker so imeli slabe izkušnje s samim seboj.

Marsikdo je prepričan, da je njegov značaj dovolj obrušen, ako ima na roki prstan z diamantom.

Ce je bila Linda pri Luciji Stegglesovi, Judita pa pri Kristini Beetonovi, tedaj pač nobena izmed njiju ni imela kaj dosti časa za Geoffreya Montpelierja.

Pogledal sem jo in rekel: »Zdaj bo že kmalu prav toplo, da boš lahko nosila muselinasto obleko. Kakšne barve pa je?«

»Bela, z rdečimi pikami in s pasovi črešnjevne barve.«

»Člani predstojništva te bodo gledali postrani. Toda ti boš v taki obleki gotovo kar očarljiva.«

Ob teh mojih besedah so njene oči veselo zasijale. Skoraj sem obžaloval, da sem jih izgovoril.

* * *

Naslednjo nedeljo smo vsi šli k službi božji v občinsko hišo, ki je bila zdaj pripravljena za obrambo. Nekaj prostora je bilo napolnjenega z živili, z velikimi vrečami pšenice in koruzne moke, s suhimi gnjatmi in drugim mesovjem ter s čebriči medu. Pogled na te zaloge nas je vnovič opozoril na pretečo nevarnost in pastorjeva pridiga tudi ni mogla dvigniti našega razpoloženja. Pastor je navajal številne primerne odstavke iz svetega pisma, da nam je v najbolj kričočih barvah naslikal grozoto, ki nas še čaka.

Kakor sem bil že od prej tega navajen, sem si tudi zdaj izbral tak prostor, da sem lahko videl Lindo. Eli je sedel pobožno poleg nje. Držal je enega izmed dvojčkov v naročju, Linda pa drugega. Ljubka obrazka, ki sta bila drug drugemu kar neverjetno podobna, sta sijala zdravja in snage. Zlati lasi obeh dečkov so se svetlikali v sončni luči.

Naj je bila žena, ki je tam sedela sklonjene glave, le medla, brezbarvna podoba tiste Linde, ki sem jo ljubil, se je vendar močno odražala od drugih žen, ki so se sede skrušeno z otroki v naročju in poslušale pridigarja. Kakor da ima sij okoli glave, ki je nežno tičala na vitkem vratu. Bila je kakor žlahtna divja žival, ki so jo vlovili in udomačili. Materinstvo in vsakdanji trud je še nista uklo-nili kakor druge žene. Celo Cila Cambodjeva ni bila v cvetu svoje mladosti tako prirodno prísrečna kakor Linda.

Čeprav sta si bila dvojčka tako zelo podobna, se je vendar dalo brž spoznati, da sta različnega značaja. John je tiho kakor miška

sedel v Elijevem naročju, poredni James pa nikakor ni miroval. Pravkar se je z eno roko oklenil Lindine roke, z drugo pa je glasno se režal segel po očetovi bradi. Linda se je nekoliko odmaknila in Eli je nejevoljno odvrnil ročico. Toda James se ni dal odvrniti od svojega naklepa; potem ko je večkrat zaman poizkušal, se mu je vendar posrečilo mrščiti očetovo brado in je zadovoljstvo nad takim uspehom izražal z veselim vriščem. Eli je nemo namignil Lindi, naj vzame malega Johna k sebi, medtem ko je sam pograbil Jamesa, ga krepko stresel in ga nato s trdim prijemom posadil na svoja kolena.

Nu, sem mislil, to bo pač ukrotilo porednega dečka. Tudi Eli je bil menda o tem prepričan. Ublažil je svoj prijem, s katerim je držal nespodobnega sinčka, in uprl oči v gospoda Thomasa, ki je pravkar z gromkim glasom oznanjal kazni, kakršne da bodo zadele nespokorne grešnike. Opazil sem, da si je mali James naslednje minute dal opravka z lastno nožico. Nato je nenadno sfrčala ena izmed Jamesovih copatk iz ovčjega krzna v velikem loku preko pobožnih glav.

Gospod Thomas je namrščil čelo in prekinil pridigo.

Nemara je že njemu samemu bilo žal novega predpisa, da mora vsa občina z otroki vred biti pri službi božji? Eli se je dvignil in je šel z malim grešnikom v naročju počasi k vratom. Klač... klač... klač... je donelo od zunaj v božji hram. Enkrat se je Linda boječe in v zadregi ozrla. Zdaj se je začelo strašno vpitje, ki pa se je prav tako naglo končalo, kakor se je bilo začelo. Gospod Thomas je nadejal svoje opominjanje grešnikov. Kmalu nato je spet prišel Eli prstih v molilnico, držal je Jamesa kakor vrečo pod pazduho in je vsedel tik vrat.

Zdaj je bila služba božja končana. Zunaj je svetlo in toplo sijalo pomladno sonce. Ljudje so postajali v majhnih skupinah. Možje so se sicer čez teden večkrat shajali, toda žene so imele le redko priložnost za pogovor. Prav vesele so bile zato, da so se lahko ob nedeljah temeljito naklepetale. Ralf in Hana sta bila kot novoporočenca kar obkoljena, prav tako Lucija Stegglesova, ki je danes prvič po svoji bolezni zapustila dom. Linda in Eli sta posadila svoja fantiča na tla in ju pustila capljati v soncu naokrog.

(Nadaljevanje)

PO SVETU

× **Angleško gospodarstvo nad Indijci.** Angleške vojaške oblasti so dale zapretilo vodjo v Angliji živčih Indijcev Va'djo, ker se ni odzval naboru. Nikakor namreč ne sme služiti v angleški vojski. Indijci so po njegovi aretaciji priredili v neki veliki londonski dvorani protestno zborovanje, na katerem so zahtevali njegovo izpustitev. Medtem pa angleška poročevalska služba javlja, da so prejšnji ponedeljek uvedli v Kalkuti racioniranje sladkorja in riža. To so doslej edina živila, ki so bila v Indiji racionirana. Sedaj, ko je že umrla 2 milijona Indijcev od lakote, se šele pričnajo Angleži brigati za razdelitev živil.

× **»Bratstvo« Severne in Južne Amerike v pravi luči.** Londonska poročevalska služba javlja, da v Washingtonu razpravljajo o izredno ostrih ukrepih, s katerimi bi stavili posamezne južnoameriške države pod še oostrejšo nadzorstvo Združenih držav. V Washingtonu se bojé gibanj v raznih republikah, ki so naperjena proti prevladujočemu vplivu severnoameriškega kapitala v politiki in v gospodarstvu južnoameriških držav. Take pokrete je treba povsod zadušiti: že v Kali. Gospodarske, politične in družabne postojanke newyorškega finančnega kapitala, ki jih je ustvaril Nelson Rockefeller mlajši, bodo sedaj izkoristili, da bodo za vedno zagotovili severnoameriški vpliv v južnih državah. Obenem pretresajo nove načrte, da bi izvajali na Argentino še močnejši gospodarski pritisk kakor doslej.

× **Zopet porušena cerkev.** Nasproti trditvam angloameriške propagande, da so v Franciji bombardirani le vojaški cilji, poudarja francosko uradno poročilo, da nadaljuje angloameriško letalstvo z napadi na objekte, ki nimajo z vojaškimi napravami nikake zveze. Tako sta bila nedavno v nekem kraju zopet porušena cerkev in prezbitarij, dočim je bilo nekdaj drugod ubitih 1000 civilnih oseb.

× **Težave ženitnih posredovalcev.** V New Yorku so imeli svoj občni zbor ženitni posredovalci. Navzročil je bilo okrog 200 delegatov. Vsi so izjavljali, da novačenje in strah pred vojno ogražata obstanek ženitnih posredovalcev. Baje ni bilo v Ameriki še nikoli tako težko uloviti moškega v mrežo zakona kakor danes. Predsednik zborovanja je izjavil, da so posredovalci zakonov prej za vsakega moškega imeli prijavljenih pet žensk, danes pa jih imajo tudi preko 20. Zaradi tega je zborovanje sklenilo, da se povzvišajo pristojbine za posredovanje, in sicer na račun žensk.

× **Umetna gnojila iz marmorja.** V Lannemezanu v bližini Tarbesa ob vznožju Pireneja je začela pred časom obratovati tovarna, ki izdeluje umetno gnojilo iz marmorja. Marmor najprvo zmlejejo, nato ga obravnavajo s solitrno kislino, ki jo pridobivajo iz zraka in vode. Velikanske množine elektrike, ki so potrebne za to delo, dobivajo iz električne vodne centrale, ki so jo zgradili v Pirenejih. Izdelovalni proces zahteva vročino do 3000 stopinj nad ničlo, po drugi strani pa tudi temperature do 100 stopinj pod ničlo. Mešanica marmorne sipe in koncentrirane solitrne kisline daje gosto tekočo maso, ki jo oblikujejo v plošče. Te plošče vsebujejo 14 odstotkov dušika in predstavljajo torej vsega spoštovanja vredno gnojilo, ki vsebuje seveda tudi mnogo kalcija.

× **Poroka brez ženina in neveste.** V francoskem mestecu Saint Briens so v nekem hotelu obhajali svatbo, katere posebnost je bila v tem, da sta manjkala ženina in nevesta. Stvarno ozadje pa je tole: 60 oseb si je hotelo privoščiti zabavo s plesom in je napovedalo »svatbo«. Policija je za to pretvezo izvedela, vdrla v hotel ter aretirala vseh 60 udeležencev pojedine in zabave.

× **Otroci zaprti 48 ur v kleti.** Iz New Yorka poročajo: Na Dickensovo knjigo »Hiša brez veselja« spominajo sedaj odkrite razmere v nekem newyorškem otročjem domu, ki sprejema letno preko 5000 osirotelih ali zanemarenih otrok. Prihaja »društvo za preprečitev mučenja otrok« ter ravna še vedno po pravilniku, ki že 70 let ni premenjen. Tisoč otrok, pravi newyorškim »društvom« predloženo in očitno prezgodaj oblikovano poročilo, so v tem zavodu utrpeli nepopravljivo škodo. Otroke so vzgajali na najbolj groben način. Prežrali so najpreprostejša človečanska načela. Ubogi otroci so bili v kletih po 48 ur zaprti ob kruhu in škodljivi mleki. Ako je kak deček malo raztrgal svojo obleko, je moral za kazen hoditi okrog oblečen v vrečo. Gumijaste podlage v posteljah malih otrok niso bile nikdar čistene ali izmenjane ter je morala preiskovalna komisija odrediti njihovo takojšnje uničenje. Poročilo se končuje z besedami: »Razmere so take, da jih sploh ni mogoče popisati.«

Ljubljanski ljubitelji domačih živali

Ljubitelji mačk nimajo nič manjših src kakor lastniki psov. Vendar se je zdelo bolj samo po sebi umevno, če so pognali čez prag mačke, kakor če so se ljubitelji psov poslovali od svojih ljubljencev. Zato je bilo tudi nekaj psov brez gospodarjev na cestah, medtem ko mačk tu in tam v zadnjih letih ni več na spregled. Kakor da so izumrle in jih bomo morali hoditi ogledovat v muzeje in živalske vrtove — v mestu nisi več nikjer našel na mačko. Da se je število mačk v resnici precej zmanjšalo, se je kmalu izkazalo, kajti ljudje so začeli tožiti, da se nevarno množe miši. Še bolj kakor miši so se ljudje začeli bati podgan. Mačke so izginile tu in tam tudi iz skladišč, kjer so bile neobhodno potrebne. Trgovci so začeli tožiti, da jim delajo miši škodo v skladiščih ter da so se tu in tam vtihotapile celo v trgovine. Miši so se zelo množile v kletih, drvarnicah in celo na hodnikih stanovanj. Precej miši je bilo lani tudi na posameznih vrtovih. Šele zdaj so ljudje spoznali, kako koristne so mačke. Zato so pa tudi začeli povpraševati po mladih. Toda rejci mačk so skrivali svoje živalce v stanovanjih. Čim manj mačk je bilo, tem bolj so se bal za svoje ljubljence. Zvedeli so, da so se mačji kožuhi podražili ter da se je razvil lov na mačke in pomnožilo število lovcev. »Lovci« so pa tudi lovili potepinske mačke, da so jih prodajali za skladišča in trgovine. Nekateri so jih pa tudi ponujali krznarjem. Kdor se je torej hotel iznebiti mačk, se jih je lahko brez posebnega truda. Vendar so pravi ljubitelji živali ostali zvesti sami sebi. Skrivati so svoje živali, pa tudi svoje skrbi, kako bi jih prehranili.

Skrb za prehrano psov in mačk

Kako daleč sega ljubezen do živali, ve lahko le, kdor pozna, kako skrbni, iznajdljivi in vztrajni so ljubitelji; nekateri žrtvujejo dan za dnem po več ur časa na lovu za prehrano živali. Poznavajo prav dobro vse mesarje, ki prodajajo razne mesne ostanke, kosti, čreva, pokvarjene ribe in sploh blago, ki so ga prejšnje čase le zakopavali. Dovedo za urnike razdeljevanja teh krmil, a mnogi prihajajo tudi po več ur prej, da bi blago prejeli zanesljivo. Najboljši dobavitelji rejcev mačk in psov so baje konjski mesarji. Živali baje eslajo konjako meso prav tako kakor goveje. Razni deli tega »mesa« včasih že močno »diše«, zato jih je treba dobro prekuhati. Posebno »rečni« so kupovalci, če lahko dobe pljuča, ki baje največ zaležejo. Psi imajo sicer raje kosti, toda samo z njimi se ne nasitijo, posebno bi jih morali dobiti mnogo več, če ne bi smete mialiti, da rejci pitajo psa in mačke samo z mesom in kostmi, odnosno z mesnimi odpadki, kožami in črevami. Nekateri psi so sicer precej razvajeni, a zadnja leta so se na-

vadili tudi na polento. Do kam seže ljubezen živali, spoznamo iz tega, da si nekateri rejci odtrgavajo od ust mleko, ki ga dajejo mačkam, odnosno z njim zalivajo psom polento. Mačke zelo čislajo tudi kondenzirano mleko kakršne koli oblike. Pa tudi psom diši polenta mnogo bolj, če je zabeljena s kondenziranim mlekom.

Kaj vse živali jedo

Rejci psov in mačk so šele zadnja leta doznali, da psi in mačke jedo marsikaj, česar si nikdar ne misli. Ne smete misliti, da psi jedo le polento. Prav tako kakor mačke, jedo vse kuhane jedi, ki so v sedanjih časih na meščanskih mizah. Zanimivo je, da so mačke malo »zbrčnejše« od psov, odnosno da posamezne mačke jedo kar ne diši psom, pa tudi nasprotno. Nekateri mačke jedo celo surovo zelenjavo n. pr. solato, a ne toliko zaradi gladi, temveč iz potrebe po vitaminih. Mačke jedo rade tudi fižol, čeprav ne vse. Nekateri čislajo stročji fižol kakor največjo slaščico, zopet druge se pa rade »mastijo« tudi z zrečim fižolom. Zelo rade imajo tudi testenine. Nekateri so vprav divje na kruh, ki ga druge nočejo niti pokusiti, čeprav so še tako lačne. Pač pa mačke odklanjajo s prezirno juhe razen mesenih. Mačke jedo, če so dovolj lačne, vse vrste zelenjadnih prikuh, tudi spinado, ohrovt, posebno pa krompir. Ne d'ši jim pa korenje. V tem pogledu so psi še manj izbirični. Lačen pes sne hlastne sleherni ostanek kuhane jedi, samo če ni že preveč postana in kisla. Lačni psi jedo celo ostanke jedi, ki so ostali kokošim. Zagovorniki so z »žgancem« iz otrobov, pokvarjene moke, rž in itd. Če pa pes ni lačen, je zelo izbiričen. Zlasti so razvajeni debeli meščanski psi, ki so včasih jedli najboljše kose mesa. Takšnih psov je še vedno nekaj v mestu. Zgodilo se je pa tudi, da je nekaj razvajenih psov poginilo, ker se niso mogli navaditi diete. Zdi se, da se mačke prej prilagodijo spremenjeni hrani kakor psi. Vendar so tudi razvajene mačke zelo izbirične in se morajo precej dolgo postiti, preden pokusijo hrano, ki je niso še nikdar jedle. Rejci dobro vedo, da so psi in mačke tem manj izbirični, čim prej jih navadijo v mladosti na različno hrano. Mačke jedo vse, samo navaditi jih je treba mlade na jedi, ki jih jedo ljudje. Zato prehranjevanje mačk in psov, ki jedo ostanke z miz meščanov, ni tako težko prehranjevanje tuj »zaj«, vendar so tudi nerazvajene živali vprav divje na meso in morajo dobiti vsaj od časa do časa kakšen mesni ostanek. Vsekakor imajo ljubitelji živali velike skrbi s prehrano psov in mačk, a tega ne pokažejo radi, kakor da se bojijo prehude obsodbe ljudi, ki ne poznajo ljubezni do živali in ne morejo razumeti, da si kdo nakopava dandanes še takšne težave.

× **Konec ciganskega pohajkovanja.** Sedanje razmere, ki zahtevajo od slehernega posameznika resnega dela, so seveda zdale tudi cigane, ki se bodo v posameznih državah morali odvaditi brezskrbnega pohajkovanja in zapravljanja časa. Bolgarski notranji minister je že predlanskim izdal navodila vsem okrožnim predstojnikom in županom, da morajo takoj prijeti vse cigane in jih uporabiti za izvrševanje javnih del. Slučno naredbo je izdal tudi budimpeštanski veliki župan. Po zbranih podatkih živi na Madžarskem okoli 150 tisoč ciganov, ki so se klatili po državi in so bili v pravo nadlogo delovnemu ljudstvu. Cigani so bili povsod tudi glavni raznašalci in širitelji raznih nalezljivih bolezni.

× **Najstarejše ljubavno pismo.** Na ozemlju stare Kaldeje so našli ljubavno pismo, ki cenijo njegovo starost na 3.800 let. To bi bilo torej najstarejše ljubavno pismo na svetu. Gre za kameno ploščico z vklesanimi znaki. To ljubavno pismo izvira od nekega mladeniča iz starega Babilona. Namenjeno je bilo njegovi izvoljenki v antičnem mestu Seharvanumu. Zdi se imenuje to mesto Sippara. Glasi se: »Naj božansko sonce vedno obseva in ogreva tvoje življenje. Pišem ti, ker bi rad vedel, kako se ti godi. Odgovori mi čim prej. Prebivam dolgo v Babilonu in sem nesrečen, ker te tako dolgo nisem videl. Piši mi, kdaj prideš k meni. Potem bom srečen v tvojem naročju in ti v mojem.« — 3.800 let stara ljubezen — pa ni prav nič drugačna, kakor je zdaj.

× **Konzervirana kri.** »Pozor! Krvna konzerva! Imeti na hladnem, ne premetavati!« Tako je napisano na sivih zabojih, ki jih pošiljajo iz Nemčije na bojišča, zlasti na vzhodno, skupaj z raznimi zdravili in robo Rdečega križa. Konzervirano kri v zabojih prevažajo večinoma s transportnimi letali. V sivih zabojih so skrbno spravljene in proti toplotnim vplivom zavarovane velike steklene epruvete, na katerih je označeno, h kateri skupini spada kri v njih. Konzervirana kri gre iz Nemčije v vojne bolnišnice za bojiščem. Tam jo rabijo zdravniki za transfuzije. Kjer ni na razpolago darovalcev krvi, si pomagajo s konzervi-

rano krvjo, ki ostane zdrava in uporabna skozi mesec dni. Kri, ki jo je daroval ta ali oni darovalec v Nemčiji pred enim mesecem, se lahko torej še porabi na bojišču, da rešijo težko ranjenemu vojaku življenje.

× **Najpopolnejši motor.** Srce, osrednji organ krvnega obtoka, je najmočnejša in najodpornjša mišica človeškega telesa. To je pa obenem najpopolnejši in najmočnejši motor, kar jih pozna svet. Kateri drugi motor bi lahko skozi 70, 80 ali pa celo 100 let nepretrgoma deloval? Pa ne samo to, pomisliti moramo tudi, da se človeško srce skrči in razširi 65 do 75 krat v minuti. Ne moremo si misliti motorja, ki bi deloval tako pravilno in dolgo kakor človeško srce. Ta mišica, velika komaj tako kakor pest odraslega človeka, prečči dnevno 10.000 litrov krvi. V povprečnem človeškem življenju je prečči 250 milijonov litrov. Moško srce tehta nekaj nad 300 gramov, žensko pa povprečno 20 gramov manj. V nasprotju z vsemi drugimi človeškimi organi, ki postanejo manjši in lažji, ko se človek postara, postaja srce z leti večje. Malo je tudi znano, da miruje srce navzile svojemu pravilnemu utripanju v resnici celih 20 let v povprečnem človeškem življenju, kajti po vsakem ritmičnem udarcu se njegovo delovanje ustavi za eno šestinko sekunde. To je obenem počitek srca, ki ga mora seveda tudi imeti, da se prehitro ne obrabi.

× **Kako hitro mahajo žuželke s krili.** Žuželke med letanjem tako hitro mahajo s krili, da s prostim očesom tega sploh ne moremo videti. S pomočjo fotografske aparata se je pa posrečilo točno ugotoviti hitrost mahanja žuželke s krili. V ta namen je bil potreben poseben fotografski aparat in žarnica s plinom celozelenega tlaka. Skozi njo je bil napeljan izmenični električni tok najvišje napetosti. S to napravo se je posrečilo fotografije v 1/25.000 sekunde. Tako je bilo mogoče doznati, kako hitro maha žuželka med letanjem s krili. Izkazalo se je, da zamahne muha s krili 150 do 215 krat v sekundi, metulj 6 krat, navadna mušica 90-krat, čebela 160 do 220-krat, osa pa 280-krat.

SMEŠNICE

MASČEVANJE

Znan' francoski pisatelj Aleksander Dumas je izdajal tudi list »Mušketir«. Ker pa je svoje sodelavce slabo plačeval, so mu lepega dne trije odpovedali službo. »Zdaj pa list ne bo mogel več izhajati,« so si mislili.

A naslednjega dne je list vendarle izšel in prinesel na prvi strani tole sporočilo duhovitega Dumasa: »Mušketirjevi sotrudi X, Y, Z so odpovedali nadaljnje sodelovanje pri listu. Ni torej nobene ovire več, da se občinstvo ne bi v obilnem številu naročilo na list.«

JEZA

»Žena, zakaj gledaš tako mračno?«
»Pravkar sem se hotela nad nečem jeziti, pa sem pozabila nad čem...«

MED OTROKI

Lizika: »Tonček, dajva se igrati očeta in mamo.«
Tonček: »Dobro, samo ne smeš me preveč tepsti!«

ČEVLJARJEVO MASČEVANJE

Obraz je čevljarju žarel od veselja:
— Sedaj sem se pa masčeval!
— Masčeval? Nad kom?
— Nad telefonistko.
— Kako?
— Dal sem ji tudi jaz enkrat napačno številko.

ZGODNJE VSTAJANJE

Oče sedi za razgrnjenim časnikom in pravi osemletnemu sinu Gabrijelu: »Poslušaj, Jelko, kaka sreča lahko čaka tiste, ki zgodaj vstajajo! Tu berem, da je davi ob sedmih neka oseba nasla v Slomškovi ulici denarnico s 720 lirami.«

Sinko malo pomislil, nato pa odgovori: »Tisti pa ki je denar izgubil je moral vstati še prej.«

V GOSTILNI

Dečko: »Dajte mi liter vina!«
Gostilničar: »Rdečega ali belega?«
Dečko: »To je vseeno, ker je za slepca...«

FEHTEN RAZLOG

»Matevžek, kako ti je všeč knjiga, ki sem ti jo poklonil za božič?«
»Je še nisem pogledal.«
»Zakaj pa ne?«
»Ker mi je mamica rekla, da ne smem, dokler si prav lepo ne umijem rok.«

ZLOBA IZ ZADREGE

»Kaj vidim, Minka? Pred zrcalom pomerjate moj novi klobuk? Kaj pomeni to?«
»To pomeni, milostiva, da bi rada videla, kako pristojno ta klobuk lepemu obrazu.«

V RESTAVRACIJI

»Gospod doktor, tole vino je staro 30 let.«
»Čujte, gospod plačini, za tako starost se mi pa zdi steklenica vendar le premajhna.«

NISTA SE RAZUMELA

Viktor se je hotel oženiti in oglašil se je pri očetu svoje izvoljenke.
»Vašo hčerko ljubim,« je rekel.
»No, in?«
»Prosim za njeno roko.«
»Ali imate kaj denarja, fant?«
»Kako? Saj jo hočem vendar vzeti za ženo, ne pa kupiti,« je odgovoril snubač začudeno.

DRUG DRUGEGA NADKRILJUJEJO

Gasper, Miha in Božidar, vsi trije je jogri — najraje v tujih revirjih — so se zabavali s pripovedovanjem čudnih zgodbic.
»V svojih mladih letih sem bil tako hiter,« je pripovedoval Gasper, »da sem videl, ko sem tekkel okrog drevesa, samega sebe v hrbet.«
»To ni nič novega,« je menil Miha. »V moji rojstni vasi so ljudje nekoč tako stradali, da sta po dve osebi skupaj dali komaj eno kremo.«
»Kaj bosta vidva,« se je zarepenel Božidar. »Moj pokojni oče se je nekoč vračal okrog polnoči iz gostilne in je tako imenitno in pristno zakikirikal, da je takoj pogledalo sonce izza gore v domnevi, da je ura že štiri...«

MOCNI KNJIGI

Slavnega irskega pisatelja Bernarda Shawa so nekoč vprašali, katere knjige so napravile neposredni vtis na njegov razvoj. Brez oklevanja je odgovoril:
»Kuharska knjiga moje matere in čekovna knjižica mojega očeta.«

VASOVALEO

Janez (pri oknu): »Micika, ali spiš?«
Micka: »Kaj si ti, Janez? Kaj bi rad?«
Janez: »Posodi mi dva kovača!«
Micika: »Ne morem, ker spim.«

DOLGO JO POZNA

Zid naj bi pričal zaradi puške.
— Poznaš torej dobro to puško?
— Če poznam to puško? Ah, gospod sodnik! Poznal sem jo, ko je bila še čisto majhna pištolica.

Domače zdravilne rastline

Kako jih nabiramo in sušimo
40. SULICASTI TRPOTEC,

pripotec ali žiljak raste po travnikih, zlasti kraj potov (ime!), naseli pa se tudi v njive, zlasti deteljne. Liste ima samo pri tleh; rasto zvezdasto v šopu in so sulicasti ter celorobi ali neznatno nazobčani. Močne žile teko po dolgem; navadno jih je pet (3—7). Iz srede listnega šopa raste več peterobrazdastih tenkih stebel, ki nosijo v vrhu oblasto razcvetje. Cveti so drobni in goste drug pri drugem. Spodnji se razcveto prej nego zgornji. Vsak ima štiri prašnike, ki mole daleč iz četrverodelnega venca, in en pestič s primerna debelo plodnico.

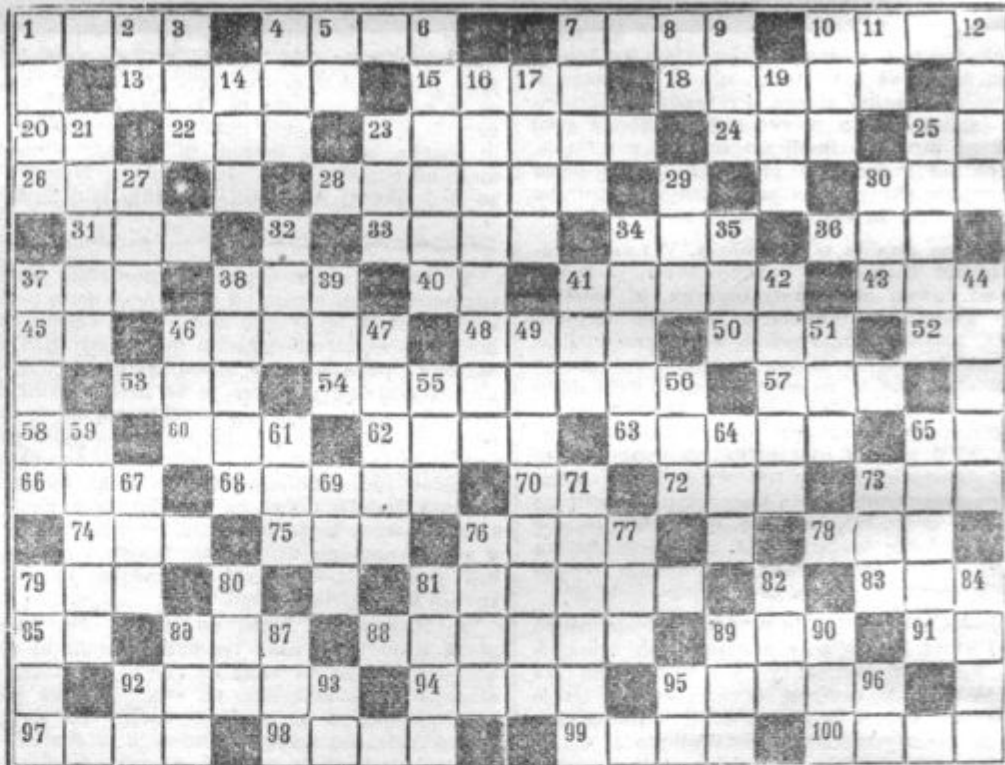
V zdravilne svrhe rabijo navadno le sveže liste, iz katerih iztisajo sok. Toda tudi posušene kupujejo: kuhajo jih za prsi čaj. Ker je rastlina v njivi plevel, za travnike pa tudi brez prave koristi, jo navadno izderemo pri nabiranju celo, odstrižemo koreniko in steblo ter sušimo v senci. Suho blago hranimo v vrečah.

Križanka št. 7

Besede po vrstici:

Vodoravno: 1. del pohištva, 4. del mestne ulice, 7. hlapčeva teločna, 10. alkoholna pijača, 13. drevo, 15. svetilnik pri Egipčanih, 18. zakasnjeno, 20. podredni voznik, 22. del prostora, 23. za vse enak, 24. močan krepke, 25. znak za kemično prvino, 26. pristanišče na Finskem, 28. povodni slovenski pisatelj (v R'nac), 30. časovna enota, 31. igralne karte, 33. suh, vitek, mršav, 34. umetnina, 36. reka v Rusiji, 37. podzemeljska živa, 38. mlečni izdelek, 40. v rini, 41. posoda za vino, 43. močna svetiloba, 45. sončni bog, 46. dan v tednu, 48. reka v Srbiji, 50. evropska reka, 52. osebni zamek, 53. zasledovanje, gonjenje, 54. lokalni, 57. vozniška potrebščina, 58. osebni zamek, 60. orena, 62. kemična prvina, 63. privlačen, zanimiv, 65. osebni zamek, 66. predplačilo, 68. v rednih časovnih presledkih panovlja, 70. se dohodek od kapitala, 70. medmet, 72. talent, poklonilo, 73. predmestje Ljubljane, 74. številko, 75. skrajšano žensko ime, 76. praded, častitelj starček, svetovisemna oseba, 78. kos lesa, 79. reka na Hrvaškem, 81. privlečeno izvozno podjetje v bivši Jugoslaviji, 83. neresnica, 85. glej, 25. vodoravno, 88. pesem, 89. razvrtčen, pospravljen, 89. nagel umik, 91. n'kalnica, 92. sveta podoba, 94. dragotina, 95. visok turški uradnik, 97. ogorčenje, 98. čebela, 99. grški bog vojne, 100. izmišljena, neresnica.

Navpično: 1. racionirano živilo, 2. predlog, 3. pevski glas, 4. krajevno prislov, 5. italijanski spolk, 6. podzemeljske odtočne napeljave, 7. nemško industrijsko mesto (fone), 8. pesem, 9. skupina čebel, 10. obrtnik, 11. voznik, 12. mesto v severni Afriki, 14. okrajšano žensko ime, 16. neuspeh, 17. vendar, tako, zopet, 19. lep, krasen, 21. vrsta jedi, 23. pivski vzklk, 25. del Vojvodine, 27. konica, želo, 29. neoster, drag, ljub, 30. je imel več, 31. v severni Italiji in po Jadrani vplivno besedo, 32. bajka, povest o bogovih, 34. del rasti, ne, tuč, noliški in vrtni pridelek, 35. gostilja, pojedina, 37. domača žival, 38. nebesna smer, 39. pregovor, 41. redka domača žival, 42. posoda, 44. pri nas je največkrat športnik, oh morju obrtnik, 46. vrtnica, 47. neusmiljena brezsrčna, 49. pokrajina v severni Italiji, 51. sukanec, 55. predplačilo, 56. predlog, 59. žensko ime, 61. sestavina celote, 64. šahovski izraz, 65. italijansko mesto, 67. žensko

ime, 69. reka v Angliji, 71. ženski sport, 73. domača žival, 76. drevo in sad, 77. tatarski poglavar, 79. zločin, 80. vprašalnica, 81. levi pritok Donave, 82. spoj, stik, 84. boljša polovica, 86. ruska reka, 87. pripadnik izumrlega slovanskega plemena, 89. jeza, srd, 90. gesta, premik telesa, 92. predlog, 93. ploskovna mera, 95. osebni zamek, 96. grška črka.

RESITEV KRIZANKE ŠT. 6

Vodoravno: 1. moda, 4. platina, 10. omikane, 16. oba, 17. Aron, 18. varen, 20. voz, 21. živinorejec, 24. tekač, 26. rimski, 27. arene, 29. an'lin, 32. cepin, 33. ura, 35. Ajas, 36. vran, 38. nametan, 42. so, 44. t. m., 46. ca, 47. ave, 49. Azazel, 51. požari, 54. Ada, 56. očet, 58. ti, 59. Atos, 61. Mau, 62.

alod, 64. Nen, 66. jezen, 68. me, 70. trop, 72. navajena, 74. urar, 76. ak, 78. Emóna, 80. eta, 81. oš, 82. lihe, 83. plahe, 85. onl, 86. kra, 87. ak, 83. leviti, 90. srd, 91. ll, 92. ta, 94. ali, 96. Ana, 97. Indijanci, 99. Ina, 101. nora, 102. nerodno, 103. terna.

Navpično: 1. mož, 2. Obir, 3. davica, 4. prostec, 5. Lorena, 6. Ane, 7. iver, 8. Nace, 9. ar, 11. Ivana, 12. kočjaž, 13. azila, 14. ne, 15. elan, 17. pena, 19. eter, 22. imena, 23. Janez, 25. ka, 28. nune, 30. Istra, 31. ovca, 34. as, 37. rac, 39. Matena, 40. tat, 43. oponašati, 45. minareti, 48. vodometi, 50. Laze, 52. os, 53. Amerika, 55. alt, 57. en, 60. tenor, 63. orehi, 65. na, 67. eja, 68. mula, 69. kaplan, 71. po, 73. verdar, 75. ah, 77. kleno, 79. ne, 84. Avar, 85. orje, 86. kl'n, 89. inž, 90. sin, 91. led, 93. Ant., 95. lan, 98. no, 100. na.